

Izvještaj o održivom poslovanju

Coca-Cola HBC
B-H Sarajevo

Coca-Cola HBC B-H d.o.o. Sarajevo
Izveštaj o održivom poslovanju 2018.

1. august 2019.

Vedran Recher i Paul Stubbs
Ekonomski fakultet u Zagrebu

Sadržaj

Predgovor • 4

O izvještaju • 8

O kompaniji • 10

Ključne tačke održivog poslovanja u 2018. • 12

Upravljanje, etika i održivost • 14

Materijalna pitanja • 16

Tržište • 18

Upravljanje kvalitetom proizvoda • 18

Naši proizvodi • 20

Inoviranje portfelja za naše potrošače • 22

Odgovorni marketing • 23

Zdravlje i prehrana • 24

Naša ekonomska učinkovitost • 26

Briga za naše potrošače i naše kupce • 28

Radno okruženje • 32

Naši zaposlenici • 32

Uključenost i obuka zaposlenika • 34

Okoliš • 36

Naši prioriteti u oblasti zaštite okoliša • 36

Naš okolišni otisak • 38

Bioraznolikost • 40

Upravljanje vodom • 42

Upravljanje otpadnim vodama • 46

Očuvanje energetske resursa i zaštita klime • 48

Energija • 52

Emisije • 54

Emisije iz postrojenja za flaširanje • 56

Oprema za hlađenje pića • 58

Naš vozni park • 60

Održiva ambalaža • 62

Upravljanje otpadom i recikliranje • 63

Zajednica • 64

Razvoj mladih • 66

Dobrobit zajednice • 68

Podrška projektima u zajednici • 70

Naše obaveze i ciljevi održivog poslovanja • 72

Predgovor

Dragi prijatelji,
ove godine obilježavamo pet
desetljeća od početka distribucije
Coca-Colinih proizvoda na tržištu
Bosne i Hercegovine, i ponosno
predstavljamo drugi Izvještaj o
održivom poslovanju Coca-Cole
HBC B-H Sarajevo, koji prezentira
dio naših zajedničkih uspjeha u
području održivosti.

Kao pioniri i vođe društveno odgovornog poslovanja u Bosni i Hercegovini insistiramo na održivim poslovnim praksama u cijelom lancu vrijednosti kroz koji naši partneri, kupci i dobavljači također u velikoj mjeri doprinose ostvarenju naših ciljeva održivosti. Naravno, kao kompanija možemo biti lider održivog i odgovornog poslovanja samo zato što su tome jednako predani svi naši zaposlenici i što su takva načela ugrađena u sve segmente našeg poslovanja. Coca-Cola HBC AG, čiji smo dio i koja djeluje u 28 zemalja na tri kontinenta, već je godinama u samom vrhu industrije pića u Evropi i svijetu, prema Dow-Jonesovom indeksu održivosti, zahvaljujući postignutim rezultatima i uspješnom ispunjavanju postavljenih ciljeva.

U pedeset godina našeg poslovanja u Bosni i Hercegovini postali smo ne samo važan dio lokalne zajednice već i jedan od ključnih igrača u bosanskohercegovačkoj ekonomiji. Naša postignuća rezultat su zajedničkih napora sa svim dionicima u našem lancu vrijednosti, a cilj nam je pružanje doprinosa zajednici kroz dodanu vrijednost našem poslovanju kao rezultat zajednički postignutog uspjeha. Stoga smo posebno ponosni na napredak zabilježen u Izvještaju o održivom poslovanju Coca-Cole HBC B-H Sarajevo za 2018. godinu. U odnosu na 2010. godinu smanjili smo potrošnju i proizvodnju vode za preko 50%, potrošnju energije za 25%, a postotak recikliranog otpada povećan je za 95%. Posebno smo ponosni na naša ulaganja u zajednicu koja su porasla za 40% između 2016. i 2018.

Konstantno bilježimo potrebe i probleme, nastojeći ukazati na njih te ih riješiti, pa smo stoga značajan dio naših ulaganja usmjerili u unapređenje položaja mladih na tržištu rada. Kroz naš program ljetnih praksi Coke Summership i program za mlade Coca-Colina podrška mladima, pomažemo mladima da steknu znanje i vještine koje će im omogućiti poboljšanje položaja na tržištu i pružiti im priliku za izgradnju uspješne karijere u Bosni i Hercegovini.

Upravljanje našim ekološkim otiskom i sprečavanje onečišćenja okoliša jedna je od naših najvažnijih obaveza. Cilj nam je neprekidno smanjivati direktan utjecaj na okoliš koji ostvarujemo vlastitim aktivnostima, a i indirektan utjecaj, koji se ostvaruje aktivnostima naših dobavljača i poslovnih partnera.

Rezultati predstavljeni u ovom izvještaju ishod su naših ustrajnih napora i stalnog zalaganja, na šta smo izuzetno ponosni. Tajna našeg dugoročnog uspjeha leži u stalnom prilagođavanju promjenama, unapređivanju naših proizvoda, načinu rada te odnosima koje njegujemo sa svim svojim dionicima. Nastavit ćemo postavljati ambiciozne ciljeve i, potaknuti izvrsnošću naših zaposlenika i saradnika, čvrsto vjerujemo kako ćemo ne samo nastaviti postizati te ciljeve, već ćemo ih i nadmašiti.

Srdačno,

Ruža Tomić Fontana
generalna direktorica Coca-Cole HBC za Bosnu i Hercegovinu

O izvještaju

Izvještaj o održivom poslovanju Coca-Cole HBC B-H Sarajevo iz 2018. godine naš je drugi lokalni izvještaj koji je osmišljen kako bi svim našim dionicima predstavio dostignuća na polju održivog poslovanja. Ispituje naš ekološki, socijalni i ekonomski učinak od prvog izvještaja za 2016. godinu. Predstavlja i korisno mjerilo praćenja našeg napretka na putu ka ispunjenju naših Ciljeva održivog poslovanja za 2025. godinu.

2018.
|-----|
01. JAN **31. DEC**

²102-24; 102-50; 102-51; 102-52; 102-49; 102-53

Izvještaj prikazuje naša postignuća u održivosti i pruža mogućnost prepoznavanja područja na kojima ima mjesta za napredak, čime ćemo se pozabaviti u narednom periodu. Posebnu smo pažnju posvetili materijalnim pitanjima koja su identifikovali unutrašnji i vanjski dionici. Za svako strateško pitanje koje može imati značajan ekonomski, socijalni ili ekološki utjecaj, uzimamo u obzir stavove naših unutrašnjih i vanjskih dionika, što nam pomaže da utvrdimo kako najbolje integrisati održivost u sve naše poslovne procese.

Sve ovdje prikazane informacije i podaci, ako nije drugačije navedeno, odnose se na Coca-Colu HBC B-H Sarajevo. Ova kompanija zajedno s Coca-Colom HBC Hrvatska i Coca-Colom HBC Slovenija čini poslovnu jedinicu Adria, koja je dio većeg poslovnog subjekta Coca-Cole HBC AG.

Ako nije drugačije navedeno, period obuhvaćen ovim izvještajem je kalendarska godina koja počinje 1. januara i završava 31. decembra 2018. godine. Gdje god je to moguće, ranije godine koriste se u komparativne svrhe za prepoznavanje trendova.

Za više informacija ili bilo kakva pitanja u vezi s ovim izvještajem, molimo obratite se:

Boška Trbojević
direktorica Odjela za komunikacije i odnose s javnošću –
poslovna jedinica Adria

boska.trbojevic@cchellenic.com

O kompaniji

Coca-Cola
HBC AG

28

Coca-Cola HBC B-H d.o.o. Sarajevo (u tekstu "Coca-Cola HBC B-H") u većinskom je vlasništvu matične kompanije Coca-Cola HBC AG (u tekstu CCHBC ili Grupa), jedne od najvećih punionica proizvoda kompanije The Coca-Cola Company koja posluje u 28 zemalja.

595 mil.

CCHBC snabdijeva tržište od oko 595 miliona potrošača, direktno zapošljava preko 31.000 ljudi i prodaje više od 2 milijarde jediničnih sanduka godišnje, što je čini jednim od vodećih proizvođača bezalkoholnih pića kompanije The Coca-Cola Company.

Grupa se smatra liderom održivosti u industriji pića, te je rangirana u prve tri u Dow-Jonesovom indeksu održivosti u svijetu i Evropi (DJSI), a prethodne je četiri uzastopne godine bila svjetski industrijski predvodnik; također je uključena u indeks FTSE4Good.

Dionice CCHBC navedene su u premijskom segmentu Londonske berze (LSE: CCH), uz sekundarnu kotaciju na Atinskoj berzi (ATHEX: EEE).

Više informacija o Coca-Coli HBC AG možete pronaći na <https://www.coca-colahellenic.com>

Coca-Cola HBC
B-H Sarajevo

Coca-Cola HBC B-H d.o.o. Sarajevo je jedina kompanija u Bosni i Hercegovini koja ima licencu za proizvodnju, flaširanje i distribuciju proizvoda kompanije The

Coca-Cola Company u Bosni i Hercegovini.

Prva flaša Coca-Cole napunjena u Bosni i Hercegovini proizvedena je 1975. godine u pogonu za flaširanje Hadžići. Međutim, Coca-Colini proizvodi ušli su na lokalno tržište nekoliko godina ranije, tačnije 1969. godine.

89%

Od ukupno 120 miliona litara bezalkoholnih pića koje Coca-Cola HBC B-H uvozi ili proizvodi za domaće tržište, 89% proizvodi se u Bosni i Hercegovini.

Coca-Cola HBC B-H posluje na području cijele Bosne i Hercegovine: s centrom za proizvodnju, distribuciju i upravljanje u Hadžićima, prodajnim i distributivnim centrima u Tuzli, Mostaru, Ljubuškom i Banjoj Luci - Laktaši, te prodajnim i administrativnim uredom u Bijaču.

Trenutno distribuiramo cijeli niz gaziranih i negaziranih napitaka, vode, energetskih i alkoholnih pića.

Dodatne informacije o kompaniji Coca-Cola HBC B-H dostupne su na <https://ba.coca-colahellenic.com/ba/>

Ključne tačke održivog poslovanja u 2018.

Kontinuirani rast prodaje i volumena jediničnih sanduka nekaloričnih pića od 2016. godine

68%

68% ukupne nabavke (po troškovima) u 2018. godini otišlo je domaćim dobavljačima

55%

Otpad se smanjio za 55% od 2010. godine

52%

Potrošnja vode smanjena je za 52% od 2010. godine

26%

Potrošnja energije smanjena je za 26% od 2010. godine

95%

Preko 95% otpada reciklirano je u 2018. godini

40%

Udvostručena su ulaganja u razvoj mladih, a ukupna ulaganja u zajednicu veća su za gotovo 40% od 2016. godine

Dvije godine unaprijed ispunili smo jedan od ciljeva održivog poslovanja Grupe za 2025. godinu - od 2018. godine preko 50% frižidera na našem tržištu su energetske učinkoviti rashladni uređaji

17,5%

Ukupna količina ispuštene pročišćene vode smanjena je za 17,5% od 2014. godine

Kalorije po 100 ml pjenušavih pića smanjene su za više od 5% između 2016. i 2018. godine

Upravljanje, etika i održivost

Naša misija u Bosni i Hercegovini je osvježiti naše potrošače, partnerski saradivati s kupcima i obogatiti živote lokalnih zajednica u kojima poslujemo. S Coca-Colom HBC AG dijelimo prikladan, svrhovit, strateški pristup održivom poslovanju, koji periodično revidiramo kako bismo ga prilagodili promjenjivim okolnostima.

Radimo na tome da održivost bude integrisana u svaki aspekt našeg poslovnog modela. Naša misija održivosti je da razvijamo poslovanje na odgovoran, održiv i profitabilan način, procjenjujući rizike i prilike, odlučujući i ulažući na načine koji stvaraju društvenu vrijednost. Nastojimo procijeniti naš napredak u smislu održivosti naspram jasnih i mjerljivih ciljeva koji se odnose na najvažnije elemente našeg poslovanja i njegovog utjecaja na ljude i planet. Naše strukture upravljanja dizajnirane su tako da osiguraju ispunjavanje sljedeća tri strateška cilja u središtu našeg održivog pristupa poslovanju:

osnaživanje mladih, smanjivanje utjecaja na okoliš i doprinos našim zajednicama.

Naš Upravni odbor snosi krajnju odgovornost za naše ciljeve održivosti i učinke, delegirajući zadatke Odboru za društvenu odgovornost ako je prikladno. Kodeks poslovnog ponašanja bitan je dio naše upravljačke strukture, osiguravajući da su svi zaposlenici odgovorni za poštivanje naše obaveze prema najvišim standardima etičkog poslovnog ponašanja. Također imamo Politiku o ljudskim pravima koja se vodi međunarodnim načelima o ljudskim pravima i koja uključuje različitost, kolektivno pregovaranje i sigurnost na radnom mjestu. Naša Vodeća načela za dobavljače osiguravaju da naši partneri poštuju iste vrijednosti kao i mi. Također imamo Politiku borbe protiv korupcije i popratni Priručnik o usklađenosti, koji definiše sukob interesa i stvara pristup nulte

tolerancije prema podmićivanju u odnosu na vladine službenike. Naši zaposlenici prolaze redovnu obuku iz ovih područja uz osiguranu politiku zaštite zviždačima. Coca-Cola HBC, kao cjelina, u 2018. nije novčano kažnjavana za nepoštivanje pitanja koja se tiču ljudskih prava.

Vodimo politiku nagrađivanja i remuneracije utemeljenu na postizanju poslovnih ciljeva, uključujući naše ciljeve održivosti. Pri redovnim revizijama ove politike posebna se pažnja posvećuje stavovima naših dionika. Uspješnost i učinkovitost višeg rukovodstva ocjenjuju se godišnje i daju se preporuke za poboljšanje učinka. Ponosni smo što prepoznajemo i nagrađujemo talent i inicijativu na svim razinama organizacije i to činimo na inkluzivan način.

Naš proces upravljanja rizikom, procjena, analiza i ublažavanje rizika, bitan je dio našeg upravljanja održivošću. U 2018. godini uveden je novi program upravljanja rizikom imena SMART, čiji je cilj izgradnja poslovne kulture koja je dobro informisana o rizicima i sposobna je brzo i učinkovito provoditi mjere ublažavanja rizika. I dalje ćemo riskirati, ali na informisan, pametan i učinkovit način, s ciljem stvaranja novih poslovnih prilika. Svi odjeli aktivno su uključeni u ocjenu rizika za njihov raspon posla. Rukovodilac Službe za finansijski nadzor na razini poslovne jedinice Coca-Cole HBC Adria, usko saraduje s imenovanim službenicima za rizik u svakom odjelu. Nisu dopuštene promjene u procesima ili opremi bez temeljite analize rizika utjecaja na kvalitet i sigurnost gotovih proizvoda, okoliš, zdravlje i sigurnost zaposlenika. Pridržavajući se ISO 9001:2015, FSSC 22000, ISO 14001:2015, Sistema upravljanja zdravljem i sigurnošću na radu prema ISO standardu i EWS osiguravamo da naši procesi budu sigurni i održivi.

MATERIJALNA PITANJA

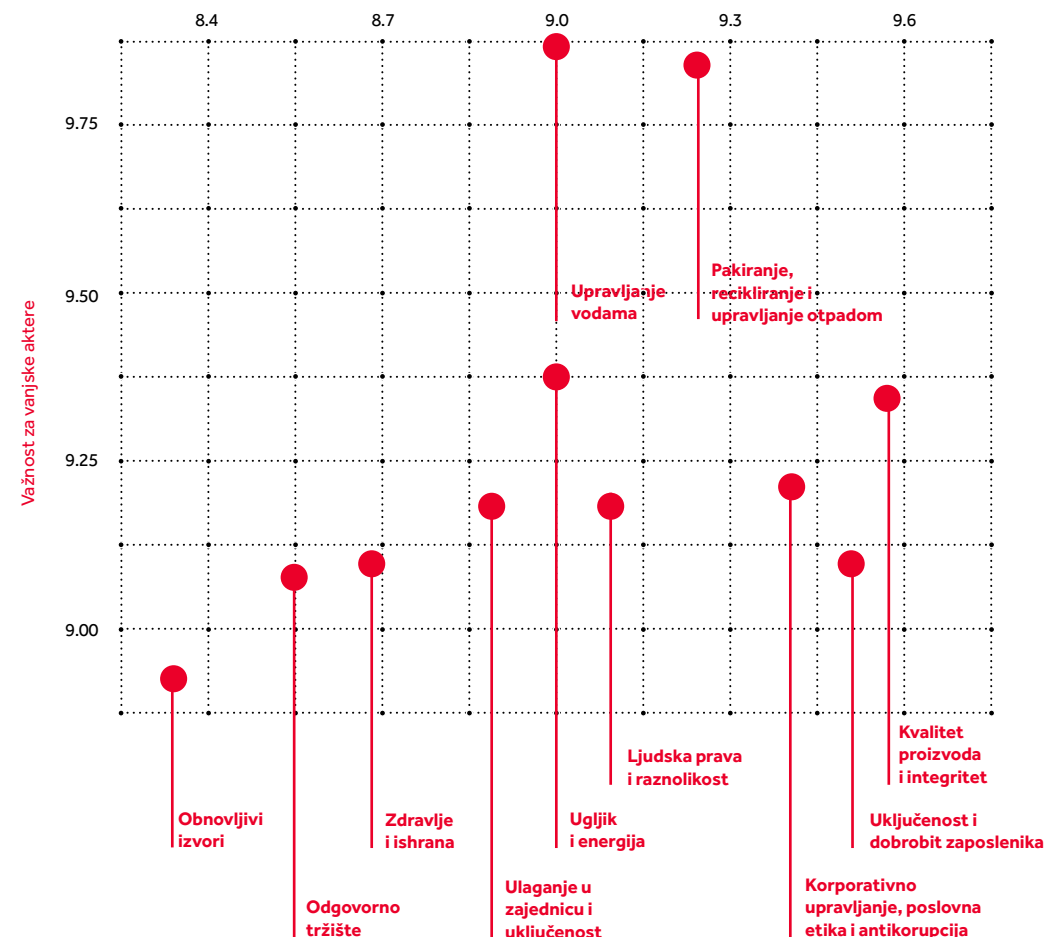
Interakcija s našim brojnim i raznolikim dionicima ključna je za našu predanost održivom poslovanju. Zainteresovane strane pružaju vrijedan uvid u naše poslovanje, stoga slušanje njihovih briga pruža vitalne povratne informacije i omogućava nam poboljšanje i donošenje boljih odluka. Proveli smo anketu među 36 unutrašnjih i 29 vanjskih dionika kako bismo utvrdili materijalne ekonomske, socijalne i okolišne teme za koje dionici smatraju da su najvažnije i kojima bismo trebali dati prioritet i u praksi održivosti i u našem izvještavanju. Vanjski dionici uključuju: kupce, članove akademske zajednice, službenike vladinih agencija, nevladine organizacije, medije i dobavljače, izabrane na temelju njihovog interesa za naš stvarni i potencijalni socijalni, okolišni i / ili ekonomski utjecaj. Izbor unutrašnjih dionika zasnovan je na saradnji sa svim odjelima Coca-Cole HBC B-H i osmišljen je da osigura odgovarajuću zastupljenost u cijeloj organizaciji.

Od vanjskih dionika zatraženo je da ocijene od 1 (nije nimalo važno) do 10 (veoma je važno) dvanaest različitih aspekata našeg poslovanja. Unutrašnji dionici na isti su način ocjenjivali te aspekte s obzirom na njihov potencijalni utjecaj na naše

poslovanje. Kombinirajući prosječne ocjene obje grupe dionika, uspjeli smo sastaviti Matricu materijalnosti. Posrijedi je alat od vitalne važnosti koji nam omogućava da identifikujemo i odredimo prioritete o pitanjima koja su najvažnija našim dionicima i da vremenom mijenjamo svoje prioritete u skladu s promjenama procjena dionika. Usmjeravanje naših napora na ovaj način omogućava najučinkovitije korištenje resursa, materijalnih i ljudskih, omogućavajući nam da integrišemo ključna pitanja u naš strateški pristup, ispunimo očekivanja naših dionika i identifikujemo i riješimo nova pitanja kako se pojave.

Vanjski dionici identifikovali su Upravljanje vodama i Recikliranje ambalaže i upravljanje otpadom kao najvažnija pitanja u smislu našeg utjecaja. U skladu s očekivanjima, kvalitet i integritet proizvoda najveći su prioritet naših unutrašnjih dionika. Svih dvanaest pitanja smatra se važnim, relevantnim i vrijednim pažnje. Značajno je da je u poređenju s našim prethodnim istraživanjem provedenim 2016. godine pitanje emisije ugljendioksida i energije imalo veći značaj za vanjske i unutrašnje dionike, što odražava veću svijest o potrebi rješavanja klimatskih promjena i prelaska na niskougljične i alternativne izvore energije.

Potencijalni utjecaj na naše poslovanje

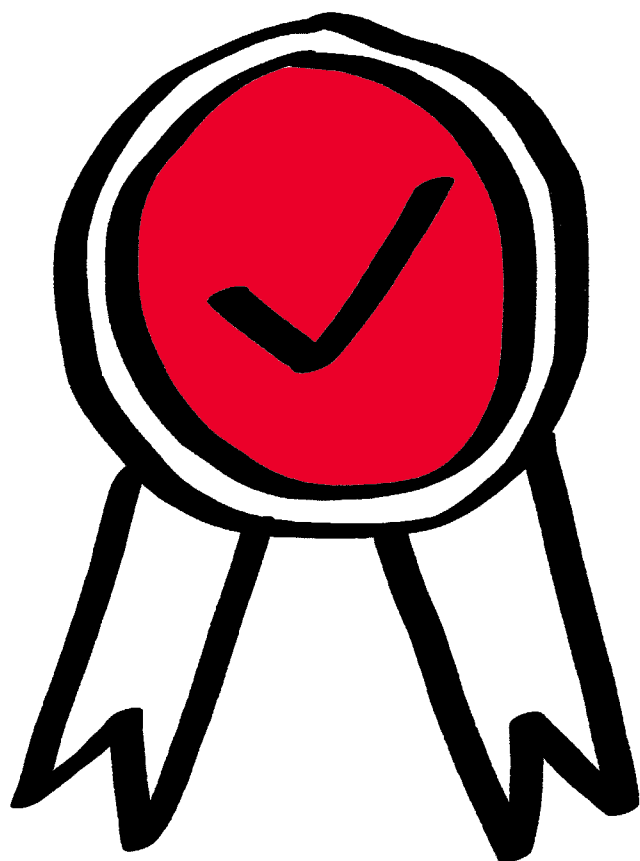
U sljedećim odjeljcima dijelimo svoje prakse održivosti i učinke na sljedeća četiri široka područja:

- 1. Tržište:** u kojem se bavimo svojim direktnim i indirektnim ekonomskim učincima, utjecajima naših proizvoda i upravljanjem lancem snabdijevanja.
- 2. Radno okruženje:** u kojem se bavimo svojim interakcijama s našim zaposlenicima, opredjeljenjem za jednakost i različitost, kao i ulaganjem u radnu snagu radi poboljšanja njihovih vještina i zadovoljstva poslom.

- 3. Okoliš:** u kojem se bavimo svojim utjecajem na okoliš, uključujući upotrebu energije, korištenje vode, emisije ugljendioksida i recikliranje, kao i načine zaštite i očuvanja oskudnih prirodnih resursa.
- 4. Zajednica:** u kojem se bavimo načinima na koje saradujemo sa zajednicom, od ljudi koji žive u blizini jednog od naših objekata do šire zajednice koja nam pomaže pri izgradnji i održavanju dobrog ugleda korporativnog građanina.

Tržište

UPRAVLJANJE KVALITETOM PROIZVODA

Integritet proizvoda naše kompanije znači da u svakom trenutku možemo ponuditi proizvode najvišeg kvaliteta i odgovoriti na potrebe i kupaca i potrošača. Povjerenje naših potrošača temelji se na našem stalnom ulaganju u zdravlje, sigurnost i kvalitetu proizvoda.

Coca-Cola HBC B-H posjeduje certifikat kojim se potvrđuje usklađenost sa sljedećih šest međunarodnih standarda:

ISO 9001:2015

međunarodni standard koji definiše zahtjeve sistema upravljanja kvalitetom

ISO 22000:2005

dobrovoljni standard za certificiranje sistema upravljanja sigurnošću u sektoru proizvodnje hrane

FSSC 22000 (Verzija 4.1)

međunarodno priznata shema za certificiranje sistema sigurnosti hrane u lancu snabdijevanja, uključujući: ISO / TS 22002-1: 2009 - Preduvjetni programi za sigurnost hrane 1. dio: Proizvodnja hrane i ISO / TS 22002-4: 2013 - Preduvjetni programi za sigurnost hrane, 4. dio: Proizvodnja ambalaže za hranu

ISO 14001:2015

međunarodni standard za prepoznavanje zahtjeva za sisteme upravljanja okolišem koji omogućuju organizaciji razvoj i provođenje politika zaštite okoliša

OHSAS 18001:2007

standard zaštite na radu, sistem koji osigurava odgovarajuću kontrolu zaštite na radu i zdravlja radnika

EWS (European Water Stewardship) standard

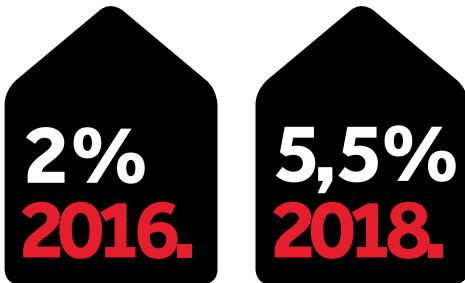
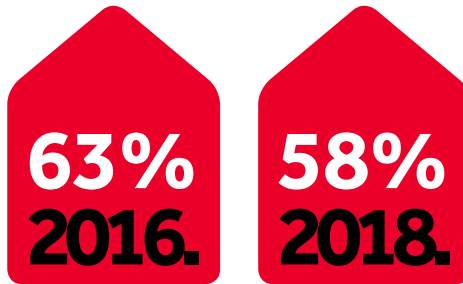
koji se bavi primjenom upravljanja vodama na razini mjesta, s jakim naglaskom na razumijevanju i uključivanju u lokalni riječni sliv, jer korisnici vode dijele rizike i mogućnosti povezane s dobrim ili lošim upravljanjem vodnim resursima.

NAŠI PROIZVODI

Nudimo najkvalitetnija pića prilagođena potrebama naših potrošača. Većina naših tržišnih aktivnosti proizlazi iz prodaje gaziranih bezalkoholnih pića (Slika 1).

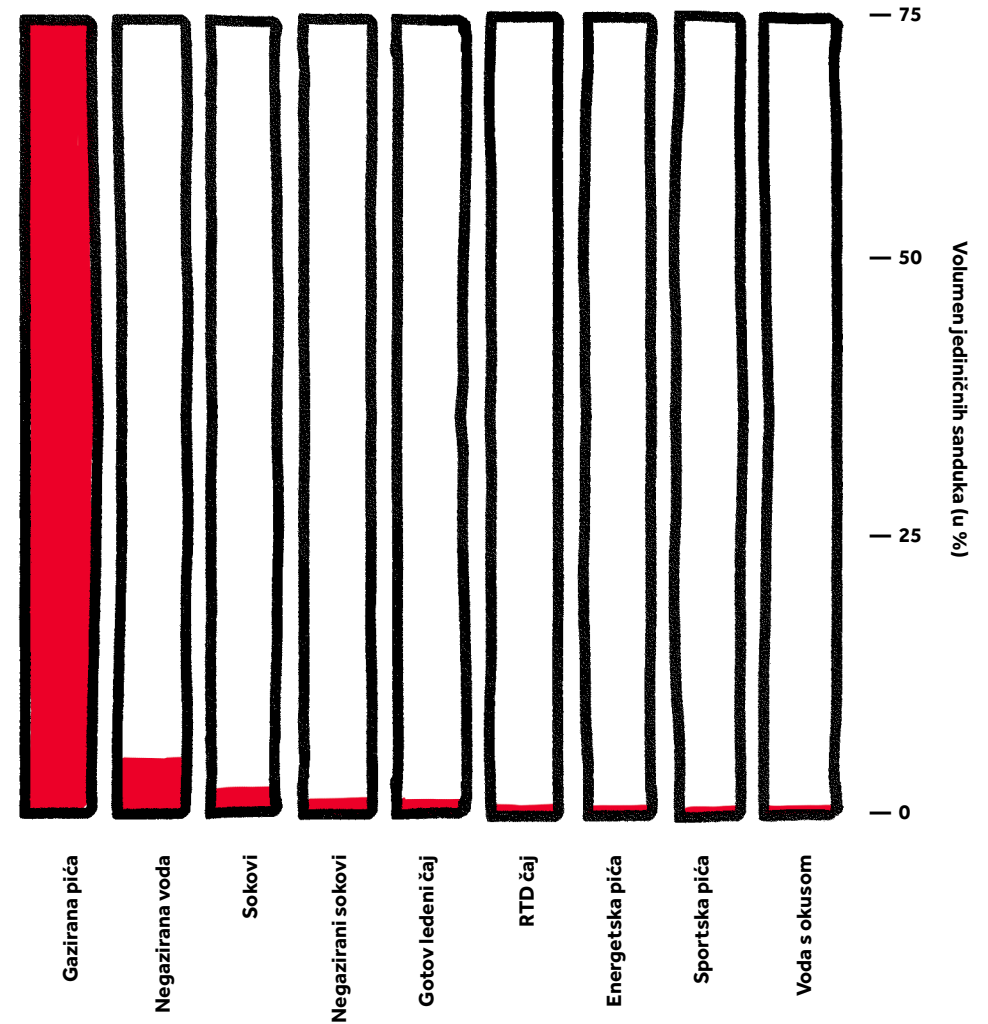
Coca-Cola je i dalje naš daleko najpopularniji proizvod, premda sa smanjenim udjelom u kategoriji gaziranih bezalkoholnih pića u posljednje tri godine (pad sa 63% u 2016. na 58% u 2018.)

Ovo smanjenje odgovara sve većem udjelu pića bez kalorija Coca-Cola Zero, koji je porastao s nešto više od 2% u 2016. na preko 5,5% u 2018. godini.

Predani smo kontinuiranom revidiranju naše ponude kako bismo odgovorili na promjenjive potrebe potrošača. S vremenom očekujemo kako će prodaja vode i ostalih niskokaloričnih pića i pića bez kalorija činiti sve veći udio u našem portfelju proizvoda.

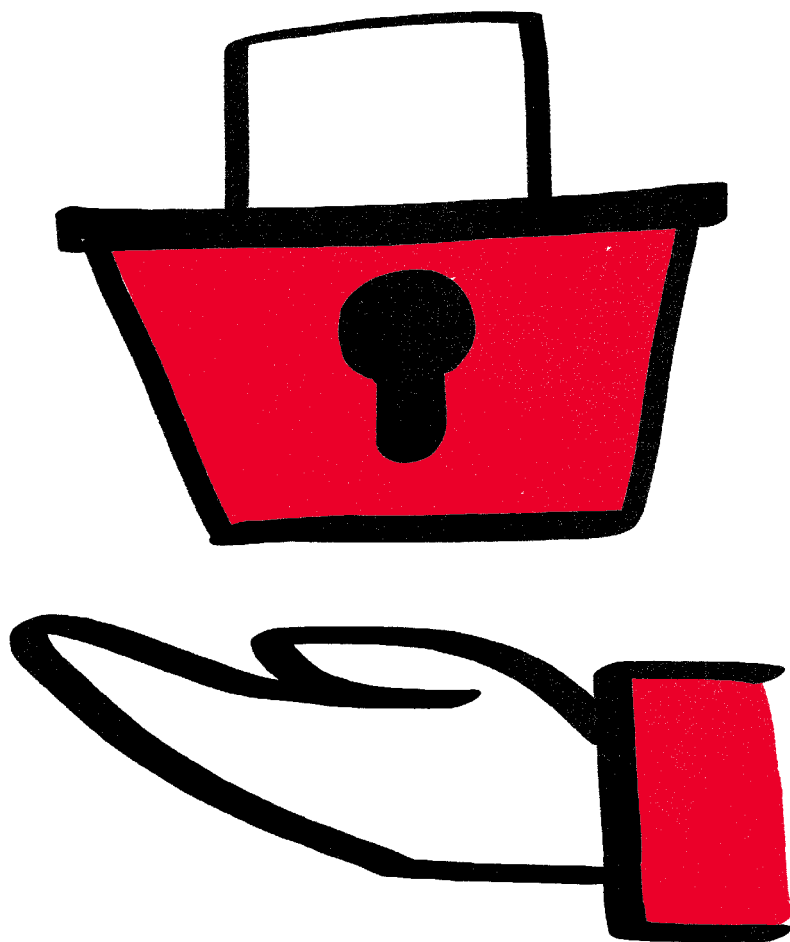
Slika 1: Volumen jediničnih sanduka grupiran prema kategorijama (2018.)

INOVIRANJE PORTFELJA ZA NAŠE POTROŠAČE

Nove robne marke, kategorije i premium segmenti pomažu nam da osiguramo da se naši proizvodi mogu uklopiti u uravnoteženu prehranu i da vodimo računa o evoluirajućim preferencijama užurbanih, zdravstveno osviještenih potrošača.

Izvan našeg osnovnog portfelja gaziranih pića i prirodne izvorske vode Olimpija, potrošačima nudimo širok izbor pića koja odgovaraju njihovim potrebama i željama u bilo koje doba dana i za svaku priliku. U posljednje dvije godine uveli smo razne nove proizvode u klastere različitih kategorija, tj. lansirali smo gotov ledeni čaj (piće za direktnu konzumaciju) čajne marke Fuze Tea i proširili našu ponudu sokova i energetske pića. Uz pića AdeZ na biljnoj bazi, u svoj smo portfelj dodali i potpuno novu kategoriju.

Kroz promjene koje uvodimo dokazujemo da je moguće smanjiti unos šećera i reducirati kalorije, a istovremeno uživati u izvrsnim i prepoznatljivim ukusima koje ljudi vole.

ODGOVORNI MARKETING

Poduzimamo odgovorne marketinške prakse koje uključuju isporuku tačnih, transparentnih i istinitih poruka, u skladu sa svim primjenjivim zakonima i lokalnim propisima. Promotivne aktivnosti u Bosni i Hercegovini provodi Barlan B-H, podružnica The Coca-Cola Company.

The Coca-Cola Company lider je u globalnoj marketinškoj praksi. U kontekstu održivog i društveno odgovornog marketinga, kompanija je aktivno uključena u razvoj i promociju etičkih kodeksa koji se odnose na odgovoran marketing djeci i prodaju pića u školama (UNESDA podrška platformi Evropske unije za prehranu, fizičku aktivnost i zdravlje, EU pravila odgovornog oglašavanja djeci, Globalne smjernice o marketingu za djecu - Međunarodno vijeće udruženja proizvođača pića). U kontekstu propisa Evropske unije o oglašavanju djeci, kao sistem obavezali smo se poštivati autoritet roditelja i učitelja i izbjegavati oglašavanje u medijima u kojima publiku čini preko 30% djece mlađe od 12 godina.

ZDRAVLJE I PREHRANA

Kako bismo udovoljili razvoju i potrebama potrošača, fokusiramo se na to da potrošačima nudimo više željenih proizvoda, uključujući opcije s malo šećera i bez šećera, kroz kategorije i na širem rasponu ambalaže. Pružajući jasne i transparentne informacije, omogućujemo potrošačima donošenje informisanih izbora.

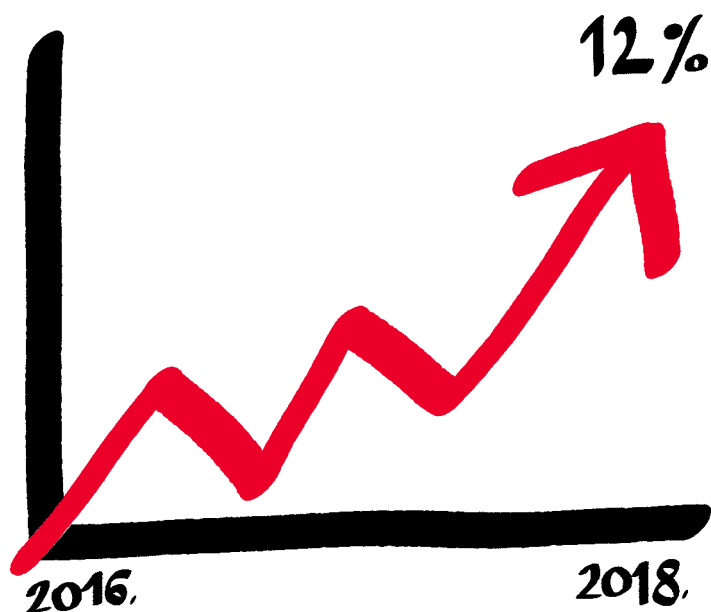
Coca-Cola HBC B-H pridržava se svih državnih zakonskih zahtjeva u vezi s deklarisanjem podataka o proizvodima, te su stoga naša pića označena podacima o prosječnoj hranjivoj vrijednosti (energija, masti i zasićene masne kiseline, ugljikohidrati i šećeri, bjelančevine i so), koji najbolje opisuju količinu hranjivih tvari u hrani, uključujući sve faktore koji uzrokuju odstupanja od stvarnih vrijednosti. Također, prema potrebi, pružamo količinu i / ili postotak referentnih unosa / referentnih vrijednosti hranjivih tvari (NRV-a) izraženih na temelju porcije ili po jedinici potrošnje, kako bi se osigurala ujednačena osnova za poređenje za potrošača na temelju "Referentnog unosa prosječne odrasle osobe (8.400 kJ / 2.000 kcal)".

Krajem 2018. godine uveli smo novo označavanje na prednjoj strani ambalaže. To se temelji na sadašnjem evropskom monohromatskom modelu referentnog unosa (RI) sa sistemom koji odražava sadržaj hranjivih sastojaka u 100 ml naših pića za šećere, so, masti i zasićene masti pomoću jednostavne "semaforne" sheme crvene, jantarno žute i zelene boje.

NAŠA EKONOMSKA UČINKOVITOST

Naša ukupna prodaja u jediničnim sanducima pokazala je rast u cijelom izvještajnom periodu, povećavši se za 9,4% i 8,5% u 2017. odnosno 2018. godini.

Naši prihodi od prodaje također su se kontinuirano povećavali za 12% u prosjeku između 2016. i 2018. godine.

Naša generisana direktna ekonomska vrijednost kumulativno je porasla za gotovo četvrtinu od 2016. (Tabela 1)

Tabela 1: Naš ekonomski zaključak

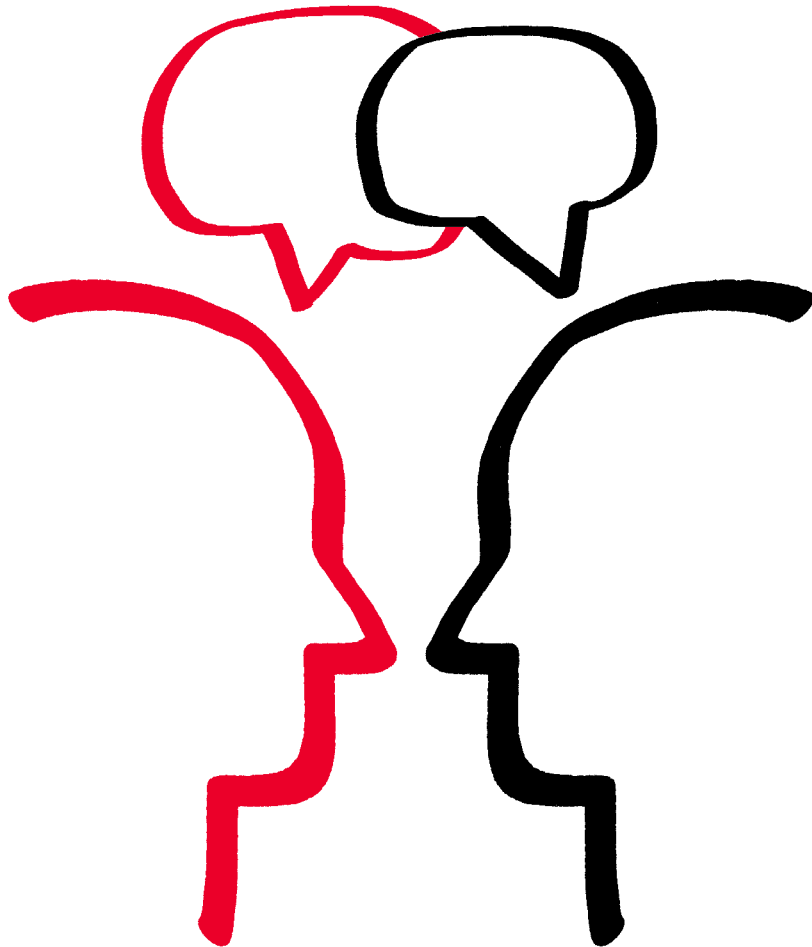
	2016.	2017.	2018.
Generisana direktna ekonomska vrijednost	112.839.683,00	122.698.585,00	138.857.237,00
Distribuirana ekonomska vrijednost	109.590.685,85	118.206.067,25	134.517.953,10
Zadržana ekonomska vrijednost	3.248.997,15	4.492.517,75	4.339.283,90

*Sve vrijednosti su u KM

BRIGA ZA NAŠE POTROŠAČE I NAŠE KUPCE

Imamo uspostavljene postupke za rješavanje upita i žalbi potrošača i kupaca na razini cijele poslovne jedinice Adria. Potrošači i kupci u Bosni i Hercegovini mogu postavljati pitanja i slati žalbe putem besplatnih info fiksnih telefonskih linija 0800 20100 i 0800 20104, ili putem e-maila na info.ba@cchellenic.com.

Zalažemo se da što brže riješimo brige naših potrošača i da prikladno odgovorimo kako bismo ublažili moguće probleme u budućnosti. To je vidljivo iz naglog pada broja prigovora u vezi s kvalitetom tokom izvještajnog perioda:

- U 2016. i 2017. godini imali smo 11 i 17 opravdanih žalbi na kvalitet proizvoda.
  - U 2018. godini ovo je svedeno na samo jedan opravdani prigovor u vezi s curenjem pića.
- Naše poslovanje temelji se na povjerenju potrošača. Niska stopa žalbi potrošača pokazuje da su naša pića visokokvalitetna i da ljudi vjeruju u naše proizvode i marke.

NAŠI KLIJENTI

Već četvrtu godinu zaredom, prema Gfk-ovom istraživanju zadovoljstva kupaca, držimo vodeću poziciju u industriji proizvodnje bezalkoholnih pića u Bosni i Hercegovini.

Zbog fokusiranosti na konstantno poboljšavanje odnosa s kupcima te uzimajući u obzir sve promjene na tržištu i izazove s kojima smo suočeni, smatramo ovo prvo mjesto jednim od naših najvećih uspjeha do sada.

INICIJATIVA ZA PRIMJERENU DNEVNU PRODAJNU IZVEDBU (RED)

- Da bismo bili pouzdan partner, nastojimo učinkovito i odgovorno proizvoditi i isporučivati proizvode.
- Jedna od naših ključnih inicijativa usmjerenih na kupca je Primjerena dnevna prodajna izvedba (RED), čiji je cilj kontinuirano poboljšavanje svakodnevnih performansi na tržištu.
- Indeks primjerene dnevne prodajne izvedbe mjeri usklađenost s učinkom u odnosu na sliku uspješnosti na svim maloprodajnim mjestima, a rezultati koje smo postigli najbolje odražavaju predanost naših marketinških zaposlenika i savršenu svakodnevnu učinkovitost koju nastojimo pružiti svojim kupcima kroz najviši kvalitet usluge.
- U 2016. godini nagrađeni smo prestižnim certifikatom o usklađenosti sa standardima Grupe, a indeks primjerene dnevne prodajne izvedbe dosegao je rekordnih 75% na kraju godine.
- Taj se uspjeh dodatno pojačao u 2017. i 2018. godini, povećavši se na 76% odnosno 82%.

NAŠI DOBAVLJAČI

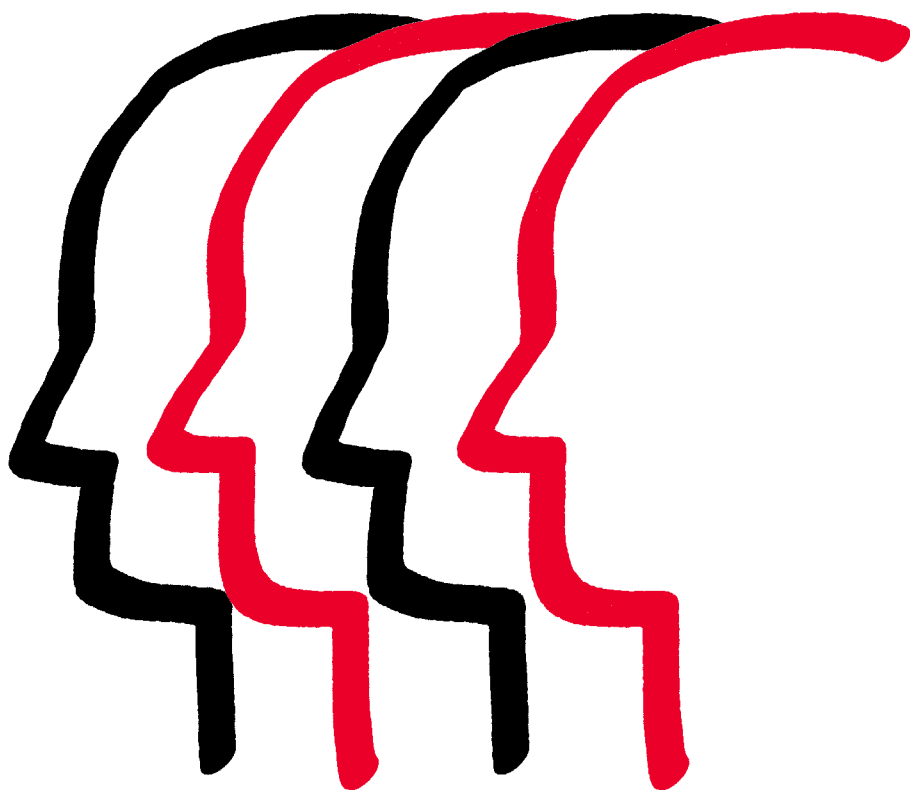
- Kao dio naših stalnih napora za razvoj i jačanje odnosa s dobavljačima, postavili smo smjernice za sve direktne dobavljače.
- Vodeća načela dobavljača Coca-Cole HBC (Suppliers Guiding Principles) utemeljena su na uvjerenju da je odgovorno poslovno ponašanje presudno za naš dugoročni uspjeh, što se mora odraziti na naš odnos i aktivnosti na tržištu, na radnom mjestu, u okolišu i u zajednici.
- Od naših dobavljača očekujemo:
  - da ne diskriminišu zaposlenike i podizvođače na temelju rase, boje kože, spola, religije, političkog mišljenja, nacionalnosti ili seksualne orijentacije;
  - da omoguće sigurno radno okruženje i uspostave politike i postupke za smanjenje rizika od povreda, nesreća i izloženosti zdravstvenim rizicima;
  - da ne zapošljavaju osobe mlađe od dobi propisane zakonom i ne dopuštaju fizičko ili bilo koje drugo uznemiravanje;
  - isplatu pravedne naknade svojim zaposlenicima koja je konkurentna unutar industrije i
  - provode svoje operacije na način koji štiti i čuva okoliš.
- U izvještajnom periodu povećali smo udio domaćih dobavljača, naglašavajući našu opredijeljenost za razvoj zajednice oko nas.

Tabela 2: Coca-Cola HBC B-H dobavljači

	2016.	2017.	2018.
Ukupni broj dobavljača	716	508	525
Postotak dobavljača pretplaćenih na SGP	100%	100%	100%
Postotak domaćih dobavljača u ukupnim troškovima	65%	67%	68%
Ukupni troškovi u EUR	17.748.421	23.473.013	26.571.388

Radno okruženje

NAŠI ZAPOSLENICI

278

Na dan 31. decembra 2018. u Coca-Cola HBC B-H zaposleno je 278 ljudi, što je blagi pad u odnosu na 2017. (282) i 2016. (281)

Tražimo najsposobnije ljude za posao, bez obzira na spol, s tim da muškarci i žene primaju jednaku platu za jednaki rad.

Na kraju 2018. godine bilo je 237 zaposlenih muškaraca i 41 žena.

88%

U 2018. godini velika većina naših zaposlenika (244) bila je na stalnim ugovorima (88%), što je neznatan porast u odnosu na 2017. i 2016.

- Zalažemo se za privlačenje, motivisanje, razvoj i zadržavanje talentovanih ljudi.
- Jedine dodatne pogodnosti koje imaju stalno zaposleni s punim radnim vremenom u odnosu na privremene zaposlenike su otpremnine u slučaju otpuštanja ili odlaska u penziju, u skladu s nacionalnim zakonom.
- Za zadržavanje talentovanih pojedinaca pružamo: osiguranje od rizika (slučajna smrt, trajna invalidnost zbog nesreće, smrt od bolesti, troškovi liječenja, troškovi boravka u bolnici), te invalidsko i osiguranje u slučaju nezgode.
- Za vrijeme jednogodišnjeg porodiljskog odsustva, našim zaposlenicima isplaćujemo punu platu umanjenu za državna primanja.

Naši ciljevi su:

- našim zaposlenicima pružiti fer, etično i inkluzivno radno mjesto
- briga o našim zaposlenicima i otvorena, istinita komunikacija uz poštovanje njih i njihovih predstavnika
- pomoć svakom zaposleniku da realizira svoj puni potencijal i razvije voditeljske vještine
- njegovanje kulture koja promovira zdravlje i sigurnost u radnom okruženju
- kultiviranje potencijala naših ljudi
- ulaganje u izgradnju najboljih timova u industriji
- stvaranje inkluzivne kulture rasta oko naših osnaženih zaposlenika
- cijenimo našu radnu snagu i nudimo poticajne plate (Tabela 3).

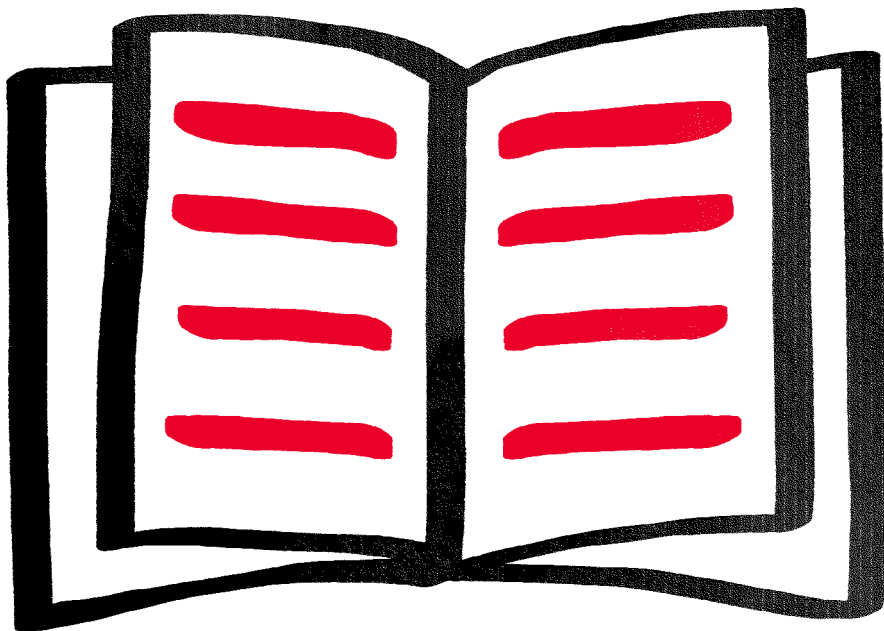
Tabela 3: Neto prosječna plata u Coca-Coli HBC B-H u odnosu na neto prosječnu platu u Bosni i Hercegovini

Godina	2016.	2017.	2018.
Prosječna mjesečna isplaćena neto plata u Bosni i Hercegovini (u KM) *	853	862	894
Neto prosječna mjesečna plata u Coca-Coli HBC BH (u KM)	1.675,79	1.747,13	1.584,55

* za decembar date godine, osim za 2018. godinu gdje su posljednji dostupni podaci za neto prosječne mjesečne plate za oktobar

UKLJUČENOST I OBUKA ZAPOSLENIKA

Izuzetno cijenimo mišljenja naših zaposlenika. Svake godine provodimo anketu koja je otvorena za sve zaposlenike kako bismo procijenili njihovu razinu uključenosti. Ova anketa, koja se već dugi niz godina provodi u svim zemljama Coca-Cole HBC, potpuno je anonimna i provedena od strane nezavisne konsultantske firme, a dobiveni rezultati uzimaju se u obzir prilikom razvoja planova poslovanja i razvoja zaposlenika.

- Dodatno smo poboljšali učestvovanje zaposlenika u anketi svih zaposlenika, ocjenjujući njihovu razinu uključenosti.
- Indeks uključenosti zaposlenika ostao je stabilan i iznosi 97%
- Konstantno nastojimo ponuditi lično i profesionalno usavršavanje i mogućnosti za zaposlenike.
- Naše ljude razvijamo kroz projekte, učenje na radnom mjestu, obuke i povratne informacije, pored standardne obuke u učionici. Naši se zaposlenici kontinuirano poboljšavaju putem internetskih programa obuke.
- Poboljšali smo programe uvođenja u posao po pozicijama i nivoima rukovodstva za sve pozicije, s prosječnim trajanjem programa obuke na radnom mjestu 3 mjeseca.
- Znatno ulažemo u programe razvoja zaposlenika (Program ubranog razvoja - Fast Forward, Management Trainee program, gdje pripremamo i razvijamo zaposlenike za prijelaz na sljedeći nivo upravljanja unutar organizacije.

Tabela 4: Učestvovanje i uključenost zaposlenika

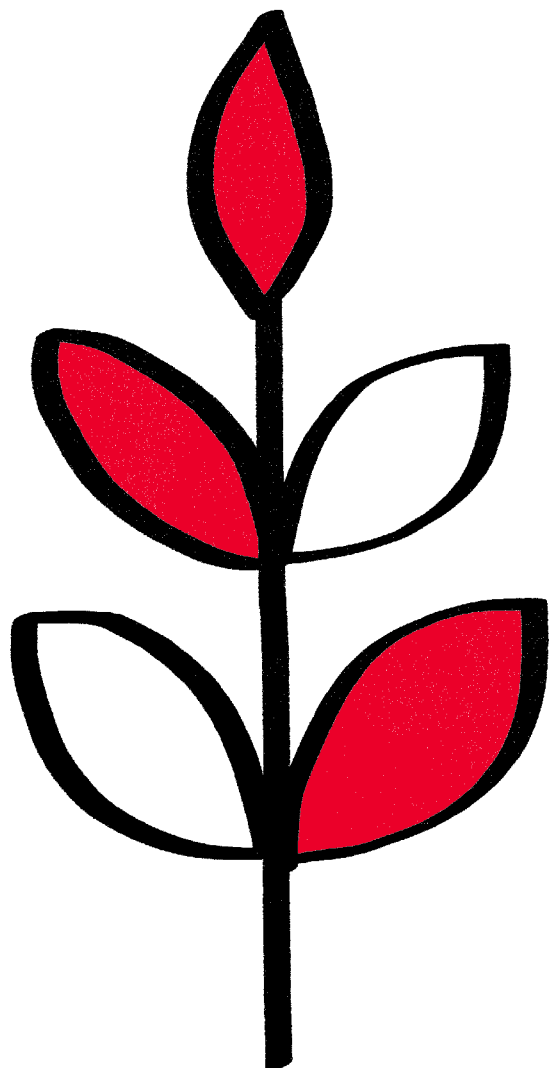
	2016.	2017.	2018.
Učestvovanje zaposlenika	93%	100%	100%
Indeks uključenosti zaposlenika	97%	97%	97%
Indeks vrijednosti	98%	98%	n/a
Preporuka	98%	98%	97%

Tabela 5.: Obuka naših zaposlenika

	2016.	2017.	2018.
Broj sati obuke	3.495	2.507	4.201
Broj zaposlenika	276	282	278
Prosječni broj sati obuke po zaposleniku	13	9	15

Okoliš

NAŠI PRIORITETI U OBLASTI ZAŠTITE OKOLIŠA

Sljedećih pet ekoloških parametara kontinuirano se mjeri u našoj punionici:

- potrošnja vode (u litrima po litru proizvedenog pića)
.....
- potrošnja energije (u MJ po litru proizvedenog pića)
.....
- ukupni nastali otpad (u gramima po litru proizvedenog pića)
.....
- reciklirani otpad (postotak recikliranog otpada u odnosu na ukupni nastali otpad)
.....
- količina otpada odloženog na gradskoj deponiji (u gramima po litru proizvedenog pića).

U 2014. godini u cijeloj Coca-Coli HBC, pa tako i u BiH, uveden je novi vodeći pokazatelj zaštite okoliša - Near Loss (potencijalni gubitak). Parametar NL uveden je radi podizanja svijesti zaposlenika i poboljšanja rezultata ostalih parametara, čija je glavna svrha otkrivanje i pravovremeno sprečavanje potencijalnih gubitaka u okolišu. Primjenom ovog parametra u 2018. godini postigli smo izvrsne rezultate zabilježivši čak 87,6% uspješnih akcija. „Uspješna akcija“ znači da je prijavljenim ili identifikovanim „potencijalnim gubitkom“ uspješno upravljano.

Ovi parametri dio su naših godišnjih poslovnih planova. U tom okviru, na kraju svake godine, ciljevi za potrošnju vode i energije, kao i ciljeve proizvodnje i recikliranja postavljaju se za sljedeću godinu, kvartalno i mjesečno. Ulaganjem napora da ispunimo lokalne ciljeve postavljene za smanjenje potrošnje energije, upotrebe vode i proizvodnje otpada, te povećanje postotka recikliranog otpada, Coca-Cola HBC B-H doprinosi postizanju dugoročnih ciljeva postavljenih na razini Grupe.

Postizanje ciljeva prati se na sedmičnoj, mjesečnoj i godišnjoj osnovi, a više rukovodstvo i Grupa Coca-Cola HBC AG se u skladu s njima informišu. Važno je napomenuti da su svi procesi u punionici uključeni u procjenu parametara okoliša - upravljanja, proizvodnje i skladištenja. Okolišni parametri također se prate u distribucijskim centrima i prodajnim uredima.

NAŠ OKOLIŠNI OTISAK

Posvećeni smo pronalaženju načina da naše poslovanje učinimo što sigurnijim za okoliš. Uvođenjem novih procesa i neprekidnim usavršavanjem postojećih rješenja ulažemo sve napore kako bismo postigli svoje ciljeve za 2020. godinu, čije će ispunjavanje potvrditi i ojačati našu poziciju kao globalnog lidera održivosti.

Naš pristup zaštiti okoliša zasnovan je na zalaganju za inovacije - neprestanom pronalaženju novih načina za postizanje održivosti, našim naporima da minimiziramo negativne utjecaje na okoliš i maksimiziramo naše pozitivne utjecaje. Pri tome razvijamo i njegujemo partnerstva s različitim dionicima - vladinim agencijama, nevladinim organizacijama i drugim partnerima kako bismo uspješnije odgovorili na sve veće izazove.

Uključenost svih zaposlenika dio je našeg pristupa. Dio zaštite okoliša uključen je u sklopu uvodne obuke svih novih zaposlenika. Također, svake godine održavamo niz treninga usmjerenih na poboljšanje kompetencije naših zaposlenika u ovom području.

Umanjujemo utjecaj na okoliš u vrijednosnom lancu ispunjavanjem sljedećih ciljeva:

- smanjenje potrošnje vode i energije i stvaranja otpada,
- smanjenje emisija stakleničkih gasova (GHG),
- optimizacija ambalaže i recikliranje ambalaže,
- smanjenje otpada koji se odlaže na deponijama,
- odgovorno upravljanje lancem snabdijevanja.

Naši prioriteti u Bosni i Hercegovini u potpunosti su usklađeni s globalnim sistemom Coca-Cole, sa četiri ključne okolišne teme koje su središnje za naše poslovanje:

- upravljanje vodom,
- energetska učinkovitost i zaštita klime,
- održiva ambalaža i recikliranje,
- upravljanje otpadom.

Tabela 6: Ukupne vrijednosti korištene vode i energije i proizvodnja otpada

Godina	Omjer potrošnje vode l/lpb*		Omjer potrošnje energije mj/lpb		Ukupni nastali otpad g/lpb		Reciklirani otpad (%)	
	2010.	2018.	2010.	2018.	2010.	2018.	2010.	2018.
Punionica Sarajevo	4,09	1,98	0,61	0,45	11,76	5,26	82,49	95,73

* lpb = litar proizvedenog pića

Referentna jedinica za prikaz utjecaja na okoliš u odnosu na volumen proizvodnje

Tabela 6 gore sažima naše rezultate smanjenja utjecaja na okoliš u vrijednosnom lancu od 2010. do 2018. godine:

-55%
55% manje generisanog otpada

-26%
potrošnja energije smanjena je za 26%

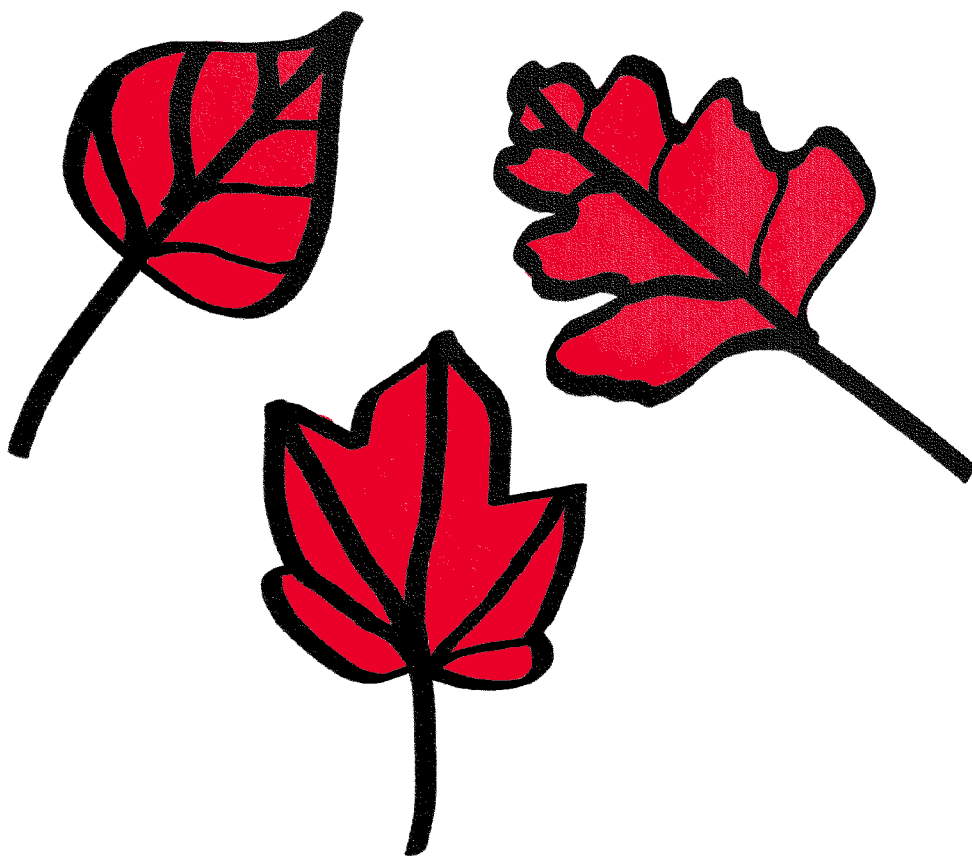
-52%
52% manje potrošnje vode

13%
reciklirano 13% više otpada

BIORAZNOLIKOST

Naše poslovanje u potpunosti je usklađeno s važećim zakonima i propisima o zaštiti okoliša, što je potkrijepljeno činjenicom da ni 2018. godine, kao ni prethodnih godina, nismo dobili novčane kazne zbog kršenja okolišnih obaveza. Pored toga, unutrašnji i vanjski dionici mogu podnijeti žalbe u vezi s utjecajem na okoliš putem službenog e-maila ili telefona kompanije, a tokom 2018. godine nijedna nije primljena putem tih kanala.

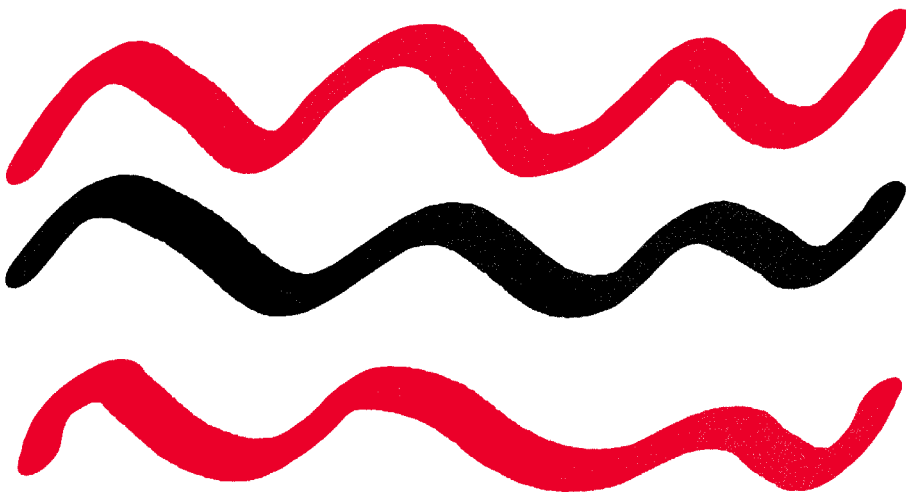
Pomno pratimo utjecaj svojih procesa na zaštićena područja i područja visoke očuvane vrijednosti u pogledu biološke raznolikosti. Coca-Cola HBC B-H nalazi se na površini od 61.654 m², a prema Kantonalnom zavodu za zaštićena prirodna područja, u radijusu od 25 km od punionice nalaze se: prirodna znamenitost Vrelo Bosne, park prirode Skakavac i trebevički zaštićeni krajolik.

Proizvodnja bezalkoholnih pića i flaširanje prirodne izvorske vode u našoj punionici obavljaju se u skladu sa standardom ISO 14001, kao i propisima o zaštićenim prirodnim područjima i našim ekološkim dozvolama te nismo utvrdili negativan utjecaj na ova regulisana područja. Također, na mjestu punionice nema endemskih vrsta s Crvenog popisa Međunarodne unije za zaštitu prirode (IUCN) i nacionalnih popisa ugroženih vrsta.

Naš sistem upravljanja okolišem zasnovan je na međunarodno priznatom standardu ISO 14001 (posljednja dobivena certifikacija: 28. augusta 2018.), kao i nizu internih postupaka i politika, uključujući:

- Environmental Policy (Politika o zaštiti okoliša) (<https://coca-colahellenic.com/en/about-us/policies/environmental-policy/>)
- Policy on Climate Change (Politika o promjeni klime) (<https://coca-colahellenic.com/en/about-us/policies/climate-change-policy/>)
- Packaging waste management policy (Politika o upravljanju otpadnom ambalažom) (<https://coca-colahellenic.com/en/about-us/policies/packaging-waste-recycling-policy/>)
- Protection and conservation of water resources (Očuvanje i zaštita vodnih resursa) (<https://coca-colahellenic.com/en/about-us/policies/water-stewardship-policy/>)
- Fleet Safety Policy (Politika o sigurnosti voznog parka) (<https://coca-colahellenic.com/en/about-us/policies/fleet-safety-policy/>).

UPRAVLJANJE VODOM

Upravljanje vodnim resursima jedan je od ključnih faktora u procesu održavanja i poboljšanja održivosti našeg poslovanja. Osim što je osnovni sastojak naših proizvoda, voda je također bitna u našem proizvodnom procesu i ključna je za uzgoj poljoprivrednih proizvoda koji postaju naši sastojci. Voda je također od vitalne važnosti za zajednicu u kojoj djelujemo i zbog svega toga smatramo da je odgovorno upravljanje vodnim resursima kroz sve naše procese i naš lanac snabdijevanja od velike važnosti za nas.

Kad je riječ o razumijevanju rizika za vodne resurse, provedena je detaljna analiza izvorske vode za svaki izvor vode koji koristi Coca-Cola HBC AG, na temelju kojeg su izrađeni planovi zaštite izvorske vode kako bi se osigurala njihova održivost.

Naša strategija upravljanja vodom temelji se na tri fundamentalna principa:

- voda koju koristimo u proizvodnji: štitimo izvore vode koji snabdijevaju naše biljke, smanjujemo količinu vode koja se koristi u proizvodnji pića i tretiramo 100% naše otpadne vode;
- radimo sa svojim dobavljačima na smanjenju utjecaja na vodne resurse u cijelom lancu vrijednosti;
- promoviramo svijest o važnosti odgovornog upravljanja vodnim resursima, kako među našim zaposlenicima, tako i u široj javnosti.

Na međunarodnoj razini Coca-Cola HBC AG jedan je od potpisnika Globalnog sporazuma UN-a i njegovog programa CEO Water Mandate. Svrha ove inicijative je upravljanje pitanjima održivosti vodnih resursa u područjima djelovanja, lancu snabdijevanja i zajednicama te uska saradnja s vladinim i nevladinim organizacijama na oblikovanju javnih politika u ovom području. Coca-Cola HBC također sarađuje s mrežom Water Footprint Network, globalnom platformom koja povezuje razne strane zainteresovane za održivo i učinkovito korištenje vodenih resursa.

Više o CEO Water Mandate na: <https://ceowatermandate.org>, a za više detalja o mreži Water Footprint Network posjetite: <http://waterfootprint.org/en/>.

U 2017. i 2018. godini poduzet je niz aktivnosti s ciljem smanjenja potrošnje vode i upotrebe hemikalija u procesu proizvodnje, od kojih su najvažnije sljedeće:

- ponovna upotreba vode za ispiranje ugljenih filtera,
- ponovna upotreba zadnje vode za ispiranje proizvodne opreme,
- ponovna upotreba vode iz vakuumske pumpe (mikser PET 1 linije),
- ponovna upotreba vode za hlađenje ozonizatora.

Primjenom niza mjera Water Savers - projekata i programa usmjerenih na racionalizaciju upotrebe vode, ukupna potrošena voda po litru proizvedenog pića (Water Use Ratio ili omjer upotrebe vode) unutar naše kompanije u 2018. godini je 52% manja u odnosu na 2010. godinu, i 11% manja u odnosu na 2016. godinu.

Tabela 7: Coca-Cola HBC B-H potrošnja vode

u 1.000 l	Punionica Sarajevo				
Potrošnja vode	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Voda povučena iz bunara (koristi se)	209.106	202.146	186.039	198.047	215.054
Ukupna povučena voda	209.106	202.146	186.039	198.047	215.054
Procijenjena čista neiskorištena voda	0	0	9.986	9.492	23.680
Procjena ponovno korištene i reciklirane vode	0	21.417	21.732	21.814	18.809
% reciklirane i ponovno korištene vode do ukupne povučene vode	...	11	12	11	9

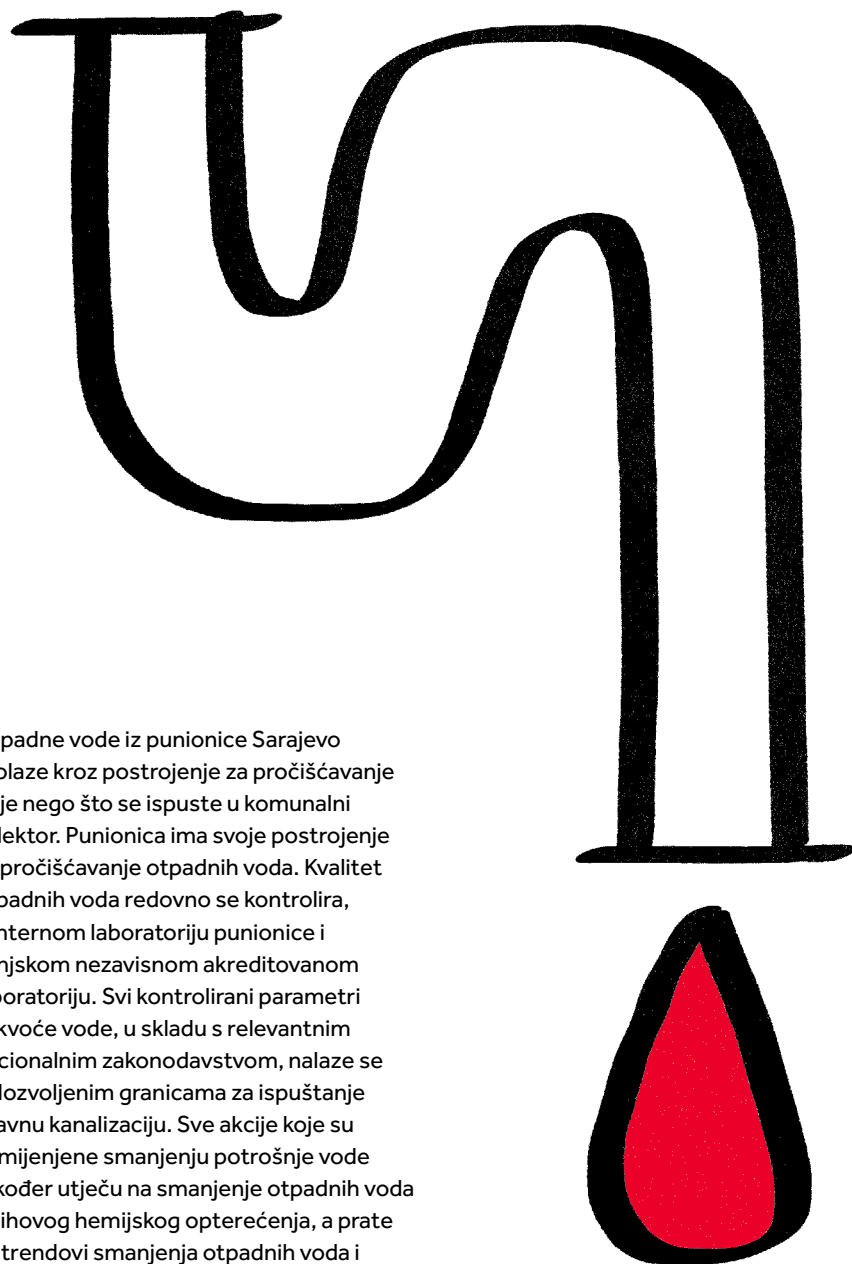
Coca-Cola HBC B-H ponosni je dobitnik zlatnog evropskog sertifikata za upravljanje vodom European Water Stewardship - prvog u Bosni i Hercegovini

Gold European Water Stewardship (EWS) certifikat dodijeljen punionici Coca-Coli HBC B-H prvi je EWS certifikat koji je dobila neka kompanija u Bosni i Hercegovini. Od 2017. naša punionica ima zlatni EWS certifikat izdan od strane Evropskog vodnog partnerstva (EWP).

Shema certificiranja razvijena u okviru EWP-a namijenjena podržavanju ciljeva EU u pogledu zaštite vodnih resursa ima za cilj potaknuti preduzeća na razvoj održivih politika i praksi u području vodnog upravljanja. EWS ocjenjuje kompanije na temelju sljedećih kriterija: učinkovitost upotrebe vode u proizvodnji pića; proizvodni proces; hemijski i biološki parametri kakvoće vode; odgovorno korištenje izvora vode; zaštita izvora vode i recikliranje vode. Certifikat se može dodijeliti u jednoj od tri kategorije: bronza, srebro i, najviše priznanje, zlato.

UPRAVLJANJE OTPADNIM VODAMA

Otpadne vode iz punionice Sarajevo prolaze kroz postrojenje za pročišćavanje prije nego što se ispuste u komunalni kolektor. Punionica ima svoje postrojenje za pročišćavanje otpadnih voda. Kvalitet otpadnih voda redovno se kontrolira, u internom laboratoriju punionice i vanjskom nezavisnom akreditovanom laboratoriju. Svi kontrolirani parametri kakvoće vode, u skladu s relevantnim nacionalnim zakonodavstvom, nalaze se u dozvoljenim granicama za ispuštanje u javnu kanalizaciju. Sve akcije koje su namijenjene smanjenju potrošnje vode također utječu na smanjenje otpadnih voda i njihovog hemijskog opterećenja, a prate se trendovi smanjenja otpadnih voda i njihovog opterećenja.

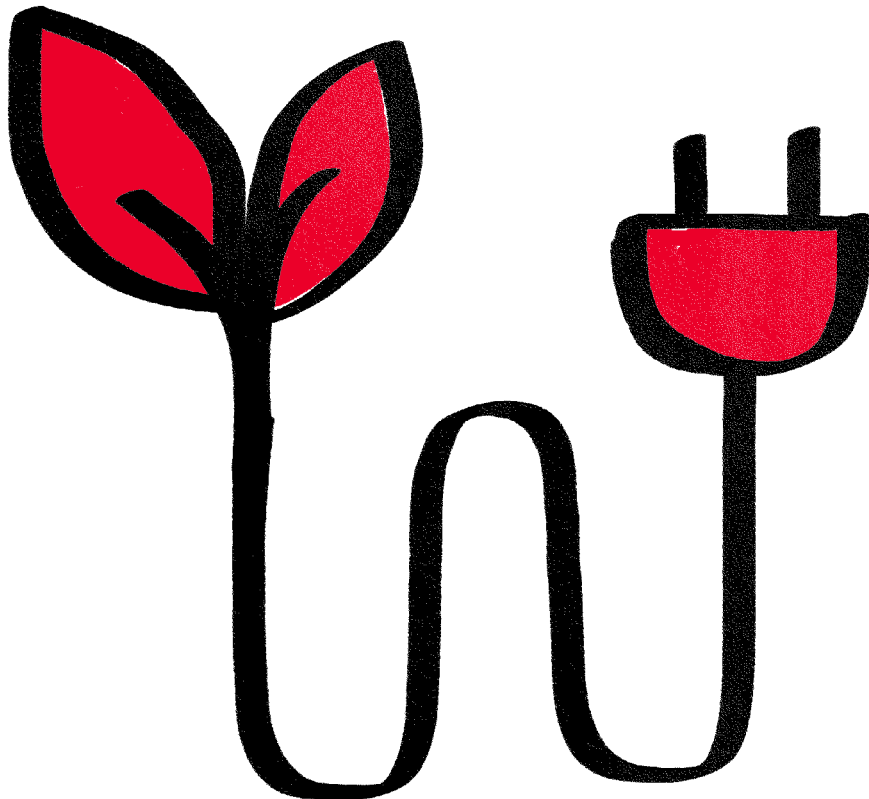
Podaci o potražnji hemijskoj potrebi za kisikom (eng. COD - Chemical Oxygen Demand) prikazuju kvalitetu obrađene otpadne vode mjerenjem količine kisika potrebne za oksidaciju razgrađenih organskih tvari u vodi. Dopuštena granica COD za ispuštanje obrađenih otpadnih voda u prirodne prijemnike iznosi 125 mg / l, a u javnom sistemu odvodnje otpadnih voda je 700 mg / l. Iz tabele u nastavku vidljivo je da pročišćena otpadna voda sarajevske punionice ispunjava COD zahtjeve za direktno ispuštanje u prirodne prijemnike. Razlog povećanja COD je smanjeni volumen otpadne vode iz naših procesa, pri čemu su otpadne vode bile koncentriranije i opterećenije hemikalijama. Smanjenje volumena ispuštene vode nastalo je kao rezultat naših programa uštede vode u kojima smo vodu ponovo iskoristili za različite procese. Slijedom toga, kao što je prikazano u tabeli niže, smanjili smo ukupnu količinu ispuštene vode za 17,5% od 2014. godine.

Tabela 8: Ukupna pročišćena otpadna voda koju je ispuстила Coca-Cola HBC B-H

u 1000 L	Punionica Sarajevo				
Ukupni volumen ispuštene vode, prema kvalitetu i odredištu	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Ukupna ispuštena voda	135.720	118.826	107.649	103.776	111.993
COD nakon obrade, mg / l	66	64	79	94	94

OČUVANJE ENERGETSKIH RESURSA I ZAŠTITA KLIME

Hitna pitanja klimatskih promjena i dostupnost čistih izvora energije identifikovani su kao prioritetni problemi širokog kruga dionika i uključeni su u 17 ciljeva za održivi razvoj koje su Ujedinjeni narodi postavili u septembru 2015. godine.

U Coca-Coli HBC analiziramo potencijalne rizike koje klimatske promjene predstavljaju za naše poslovanje i poduzimamo proaktivne mjere kako bismo ih izbjegli, spriječili ili ublažili. Utvrđeni rizici odnose se na raspoloživost resursa (npr. vode, voća i šećera), rastuće troškove energije, kao i na rizike za naše dobavljače, kupce i zajednice koje uslužujemo. Potaknuti željom i namjerom da doprinesemo borbi protiv klimatskih promjena, posvećeni smo smanjenju učinaka našeg poslovanja, prvenstveno kroz održivu upotrebu energije. Naš pristup uključuje poboljšanje naše energetske učinkovitosti, prelazak na čistije izvore energije i razvoj nove tehnologije s niskim udjelom emisije ugljendioksida. Kako bismo riješili indirektnu učinke našeg poslovanja, nastojimo smanjiti emisije u cijelom lancu vrijednosti i aktivno smo uključeni u podizanje svijesti o rizicima klimatskih promjena. Kroz inovacije i ulaganja želimo pretvoriti rizike klimatskih promjena u nove mogućnosti za održivi poslovni razvoj.

Coca-Cola HBC postigla je značajan napredak u rješavanju klimatskih rizika agresivno proaktivnim pristupom i 2016. postavila je naučno utemeljene ciljeve za smanjenje emisije ugljendioksida po litru proizvedenog pića za 50% u našem poslovanju i za 25% u cijelom vrijednosnom lancu do 2020. u odnosu na 2010. godinu. Coca-Cola HBC s ponosom je bila jedna od prvih kompanija koja je uvela ciljeve utemeljene na nauci, a još je ponosnija što je do kraja 2018. godine postigla cilj za 2020. godinu od 25% smanjenja emisija u našem lancu vrijednosti.

Naš pristup ovom složenom pitanju obuhvata:

- povećanje energetske učinkovitosti našeg poslovanja,
- prijelaz na čistije izvore energije,
- smanjenje emisija u lancu vrijednosti,
- uvođenje novih tehnologija s niskom emisijom CO₂,
- promociju dobrih praksi i podizanje svijesti o značaju klimatskih promjena.

SIROVINE

Svi materijali potrošeni u našem proizvodnom procesu čine dio gotovog proizvoda, drugim riječima, koristimo direktne materijale.

U 2018. godini volumen proizvodnje porastao je za 13% u odnosu na 2017., dok se postotak korištenih materijala povećao za 17%.

Tabela 9: Materijali koje Coca-Cola HBC B-H koristi u proizvodnji

Punionica Sarajevo					
Ukupan godišnji iznos, u kg	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Korišteni materijali					
Šećer (Trska)	5.472.000	5.374.000	5.183.200	5.664.000	1.632.000
Šećer (Repa)	0	0	0	0	4.252.350
Ostala sladila	3.600.680	3.747.080	4.127.960	4.685.530	5.217.620
Ukupno šećer i ostala sladila	9.072.680	9.121.080	9.311.160	10.349.530	11.101.970
Koncentrati, kaša	393.815	466.189	481.141	614.250	636.720
CO2	1.160.238	1.266.551	1.298.817	1.271.963	1.627.060
N2	3.600	2.924	3.150	1.200	2.950
PET granulat (za vlastitu upotrebu)	2.156.000	2.486.000	2.327.000	2.258.153	2.147.300
PET granulat (za druge punionice)	0	0	0	56.647	0
Ukupni PET granulat	2.156.000	2.486.000	2.327.000	2.314.800	2.147.300
PET predoblici	151.896	321.337	235.824	251.270	725.355
Staklo (flaše) – povratna i nepovratna staklena ambalaža	261.428	392.022	630.678	869.341	1.302.016
% stakla iz recikliranih izvora	10	15	15	15	10
Aluminij (limenke i čepovi)	0	0	0	3.617	3.853
% aluminija iz recikliranih izvora	0	0	0	0	0
Čelik (čepovi)	58.433	70.135	71.200	60.320	84.502
% čelika iz recikliranih izvora	0	24	24	10	10
Plastični čepovi	183.327	199.833	199.889	216.404	267.458
Plastične etikete	27.099	34.033	33.242	38.347	41.715
Papirnate etikete	17.501	14.392	14.884	17.949	18.044
PE termo i rastezljiva folija	221.766	225.624	234.940	262.422	318.116
Karton	108.138	94.640	131.326	162.534	175.519
Drvo	0	0	0	0	0
Ukupno	13.815.921	14.694.760	14.973.251	15.723.121	18.452.578
% Δ korištenog materijala u odnosu na prethodne godine	-	6	2	5	17

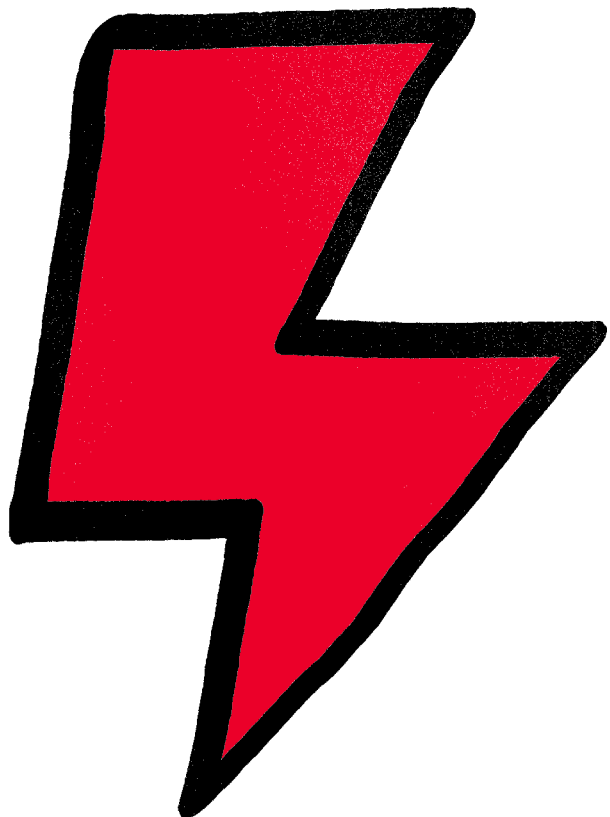
Tabela 10: Coca-Cola HBC B-H ukupni volumen proizvodnje

Punionica Sarajevo					
	2014	2015	2016	2017	2018
Ukupni volumen proizvodnje (l)	81.181.953	82.653.576	83.794.758	96.312.126	108.373.324

ENERGIJA

Energija je u središtu gotovo svakog velikog izazova ili mogućnosti s kojom se svijet danas suočava. Način na koji pristupamo energetske pitanjima važan je za sve aspekte poslovanja, uključujući zapošljavanje, sigurnost, klimatske promjene, proizvodnju hrane i rast prihoda.

Coca-Cola HBC B-H obavezala se smanjiti potrošnju energije i ukupni utjecaj svojih emisija. Najveća količina energije troši se u sljedećim segmentima našeg poslovanja: punionice, vozni park i rashladna oprema. Prema izvještaju HEP Energije d.o.o. za 2018. godinu, 73% električne energije isporučene Coca-Coli HBC B-H dolazi iz obnovljivih izvora.

Sljedeće ključne aktivnosti Coca-Cole HBC B-H provedene su u 2018. godini s ciljem smanjenja potrošnje energije u procesu proizvodnje:

- toplotne pumpe koje se koriste za grijanje / hlađenje u upravnoj zgradi,
- modernizacija osvjetljenja u FPW (led osvjetljenje),
- mašina za pranje flaša - toplotna izolacija s nanokompozitnim premazom,
- nastavak optimizacije procesa čišćenja i pranja proizvodne opreme,
- smanjenje potencijalnih Air hunter gubitaka,
- daljnja optimizacija korištenja zraka visokog pritiska prema formatu flaše.

Tokom godine pronašli smo inovativne načine za uštedu vode, energije i materijala. Primjer je dat u nastavku.

Toplotne pumpe za uštedu energije i CO2 u Bosni i Hercegovini

U našoj sarajevskoj punionici ugradili smo toplotne pumpe kao obnovljivu alternativu fosilnim gorivima. Toplina stvorena iz procesa hlađenja u proizvodnji ponovo će se koristiti za grijanje naše administrativne zgrade. Ulaganjem od 60.000 eura uspjeli smo uštedjeti 160.000 kWh energije i smanjiti emisiju ugljendioksida za 110 metričkih tona godišnje.

Primjenom različitih mjera za racionalizaciju korištenja energije, ukupna potrošnja energije po litru proizvedenog pića (omjer potrošnje energije) unutar naše kompanije smanjena je za 26% u 2018. u odnosu na 2010. godinu.

Tabela 11: Upotreba energije u Coca-Cola HBC B-H

Direktna potrošnja energije	Punionica Sarajevo				
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Električna energija (MJ)	26.513.748	26.278.471	27.007.502	29.431.757	32.490.907
Loživo ulje (l)	9.074	1.200	1.000	4.000	1.200
Loživo ulje (MJ)	353.886	46.800	39.000	156.000	42.972
Prirodni plin (MJ)	13.732.667	16.652.977	14.298.711	15.820.485	16.484.931
Propan ili UNP (MJ)	16.000	4.000	0	4.000	0
Ukupna energija (MJ)	40.616.301	42.982.249	41.345.213	45.412.242	49.018.810

Coca-Cola HBC AG doprinosi naporima CDP-a da smanji korporativni otisak ugljendioksida. CDP, Projekat za smanjenje karbonskog otiska, koji kompanijama pruža platformu za mjerenje, objavljivanje, upravljanje i dijeljenje ključnih podataka o okolišu i potiče ih da prijavljuju podatke o svom utjecaju na okoliš, kao i da poduzimaju radnje za njegovo smanjivanje.

Mjere ublažavanja klimatskih promjena sastavni su dio naših politika, strategija i planova. Da bismo osigurali da ispunjavamo svoje ciljeve, Coca-Cola HBC koristi internu cijenu ugljendioksida od 25 eura po metričkoj toni CO₂. To se koristi u našoj finansijskoj procjeni i odlučivanju o daljnjim ulaganjima u smanjenje emisija ugljendioksida i obnovljive izvore energije.

Tabela 12: Coca-Cola HBC B-H emisije CO₂

	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	
Ukupni volumen proizvodnje (u 1000 l)	81.182	82.654	83.795	96.312	108.373	
CO ₂ iz punionice (fosilna goriva) (t)	731	845	725	811	836	Raspon 1
CO ₂ iz voznog parka u vlasništvu kompanije (fosilna goriva) (t)	677	757	705	732	696	
CO ₂ gubici (od karbonizacije proizvoda) (t)	568	631	649	561	818	
CO ₂ iz isporučene električne energije, koristeći Country GHG Faktor (t)	6.769	5.876	5.101	5.396	6.002	Raspon 2
CO ₂ u (nerecikliranom) proizvodu (t)	592	635	649	711	809	Raspon 3
CO ₂ iz voznog parka trećih strana (t)	1.241	1.419	1.108	1.094	1.357	
CO ₂ iz primarne ambalaže (t)	6.703	8.123	7.652	7.607	8.974	
CO ₂ iz sekundarne ambalaže (t)	608	606	657	747	888	
CO ₂ iz šećera i zaslađivača (t)	4.084	3.916	4.034	7.324	8.885	

* Podaci o emisijama iz distributivnih centara koji nisu u vlasništvu Coca-Cola HBC B-H nisu dostupni.

EMISIJE IZ PUNIONICE

Ovjereni laboratoriji za ispitivanje i kontrolu prate emisije plinova iz naših peći i redovno kontroliraju CO2 te plinsko postrojenje.

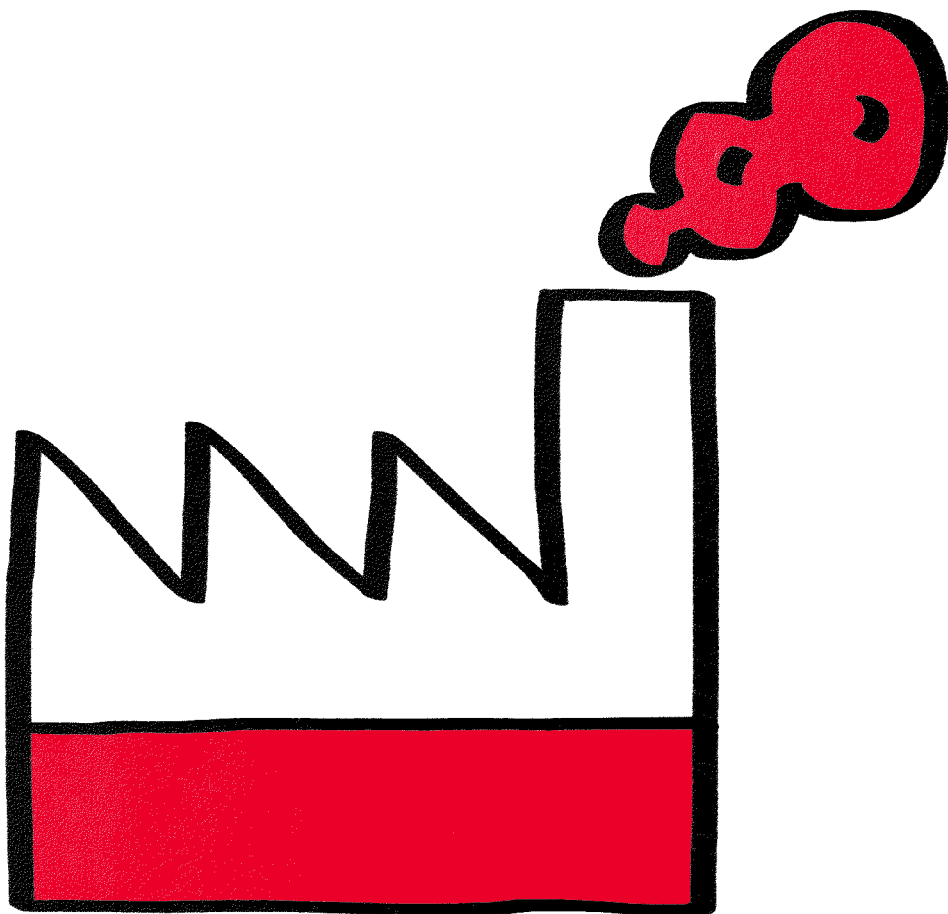

Tabela 13: Ostale emisije prema vrsti i težini

NOx, SOx i ostale emisije prema vrsti i težini	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
NOx kg/god.	501.44	588.15	572.28	511.00	591.89
SO2 kg/god.	47.89	5.45	20.02	3.60	0.00
CO kg/god.	18.69	48.96	102.64	67.00	39.43

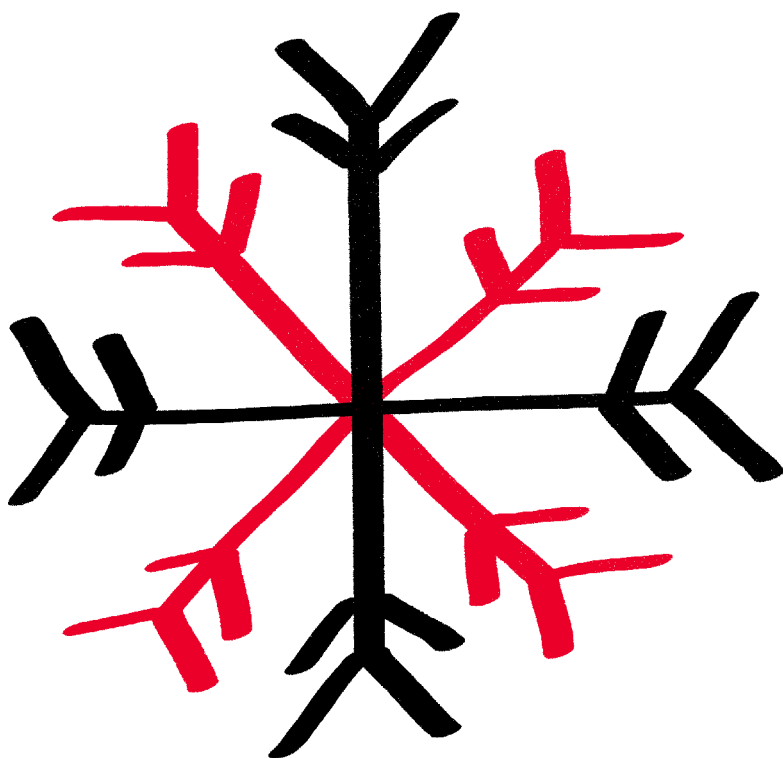
Napomena: Podaci o godišnjim vrijednostima emisije iz peći izračunavaju se na temelju prosječne godišnje vrijednosti emisije dvije peći, izmjerene od strane akreditovanog laboratorija za ispitivanje, te ukupne godišnje potrošnje goriva i faktora specifičnih za gorivo.

Vrijednosti predstavljaju zbir emisija iz dva emitera: peći na prirodni plin i ložišta. Peći imaju mogućnost kombinovanog izgaranja prirodnog plina i ekstra lakog ulja, koje se koristi kao alternativno gorivo u slučaju gubitka ili prekida snabdijevanja prirodnim plinom.

Nakon podnošenja izvještaja o godišnjim emisijama onečišćujućih tvari, Fond za zaštitu okoliša Federacije BiH utvrdio je da su prijavljene razine emisije niže od onih na koje se primjenjuju naknade, te prema tome Coca-Cola HBC B-H u 2018. godini nije trebala plaćati naknade za zagađivače, isto kao i u 2016. i 2017.

OPREMA ZA HLAĐENJE PIĆA

Coca-Cola HBC B-H pridržava se odluke i obaveze kompanije The Coca-Cola Company u pogledu upotrebe nove rashladne opreme bez HFC-a. Eliminirajući upotrebu opreme za hlađenje koja sadrži HFC, The Coca-Cola Company odgovorno posluje i pokazuje da proizvođači bezalkoholnih pića mogu raditi na sprečavanju klimatskih promjena.

Da bismo riješili najveći izvor emisije ugljendioksida u našem lancu vrijednosti, ulažemo u novu generaciju frižidera koji smanjuju potrošnju električne energije za više od polovice i koriste sigurna rashladna sredstva koja ne štete atmosferi.

U 2018. godini Coca-Cola HBC B-H smanjila je udio rashladne opreme koja sadrži HFC za 14%, a povećala je udio opreme koja sadrži HC za 35%, a rashladnog CO2 za 9%, u poređenju sa 2016.

Tabela 14: Broj CDE (rashladne opreme) na tržištu s različitim plinskim rashladnim sredstvima, od 2014. do 2018.

	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
HFC	11.031	10.544	8.378	8.329	7.191
HC	3.764	4.392	6.323	6.816	8.560
CO2	29	128	278	306	304
Ukupno	14.824	15.064	14.979	15.451	16.055

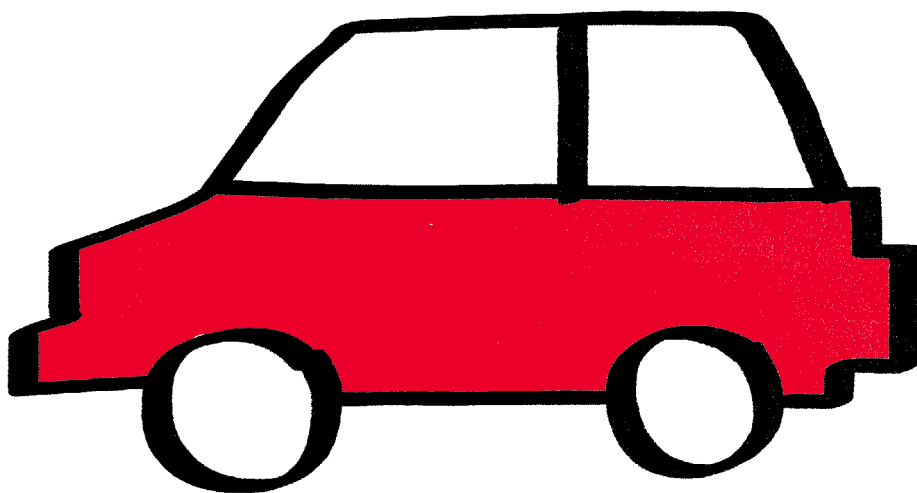
Gotovo smo udvostručili rashladne uređaje s EMD (elektronskim uređajima za upravljanje) između 2016. i 2018. godine, a istovremeno smo smanjili broj rashladnih uređaja bez EMD-a i LED-a. To znači da već u 2018. godini 54% naših rashladnih uređaja ima EMD, a 53% naših uređaja sadrži LED.

Tabela 15: Broj energetski učinkovitih frižidera na tržištu Coca-Cola HBC B-H

		2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
EMD	S EMD-om	3.921	4.368	4.399	4.860	3.536
	i-frižider	0	0	0	1.459	5.192
	Bez EMD ili i-frižidera	10.903	10.696	10.580	9.132	7.327
LED	S LED-om	3.328	4.167	5.900	6.452	8.478
	Bez LED-a	11.496	10.897	9.079	8.999	7.566

NAŠ VOZNI PARK

Najznačajniji identifikovani utjecaji na okoliš koji proizlaze iz transporta naših proizvoda su potrošnja goriva i emisije gasova.

U skladu s Politikom sigurnosti voznog parka vozila Coca-Cole HBC B-H, vozila ne smiju biti starija od pet godina niti pređene kilometraže veće od 175.000 km. Sva naša vozila moraju zadovoljiti minimalne zahtjeve standarda Euro 6.

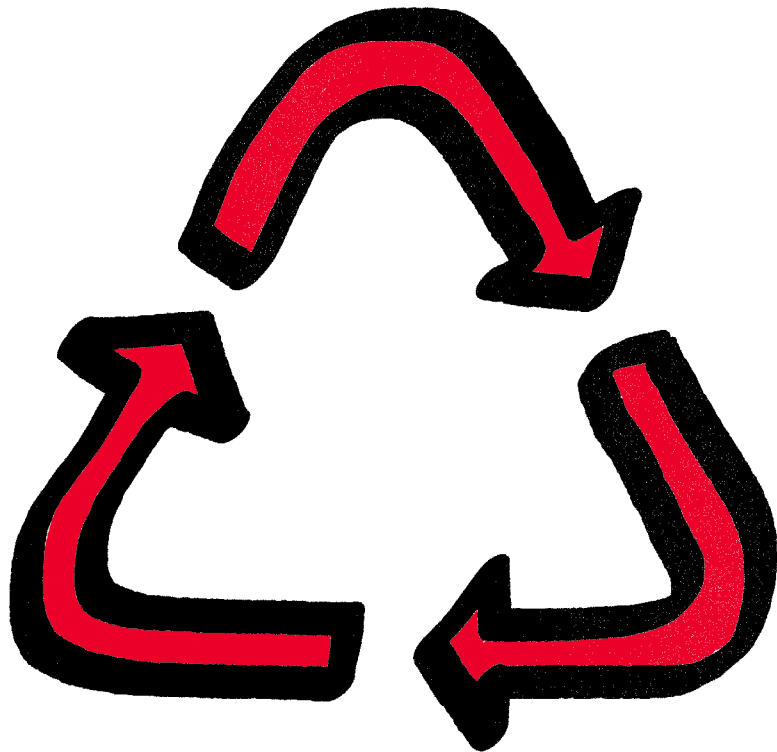
Za vozni park Coca-Cole HBC B-H, koji se sastoji od lakih vozila, pratimo potrošnju goriva i broj prijeđenih kilometara kako bismo smanjili emisiju štetnih gasova.

Tabela 16: Vozni park Coca-Cole HBC B-H

Vozni park	2016.	2017.	2018.
Ukupno vozila u voznom parku u vlasništvu Coca-Cole HBC B-H	178	174	172
Ukupna kilometraža po vlastitom voznom parku (km)	4.543.438	4.655.783	4.294.273
Ukupna potrošnja energije - dizel (l)	261.139	273.626	259.912
Prosječna potrošnja (l / 100 km)	5,7	5,9	6,1
Emisija CO2 vlastitog voznog parka (t)	705	732	696
Ukupne emisije CO2 iz vlastitog voznog parka i vozila treće strane (t)	1.813	1.827	2.053

ODRŽIVA AMBALAŽA

Naš pristup ambalaži je holistički, minimizirajući naš utjecaj na svaku fazu životnog ciklusa. To radimo smanjenjem mase ambalaže, povećanjem korištenja materijala koji se mogu reciklirati i ukupne mogućnosti recikliranja ambalaže. Također ulažemo u inovacije dizajna kako bismo kreirali bolju ambalažu i istraživali alternative bez ambalaže za isporuku naših proizvoda.

Inicijativa za smanjenje težine (The Light-Weighting Initiative) osmišljena je za poticanje Co-ca-Cole HBC B-H na smanjivanje mase PET flaša.

Kroz program smanjenja težine Coca-Cola HBC B-H je do sada smanjila masu PET flaša zapremine 2 l za 22% i masu PET flaše zapremine 0,5 l za 26%.

Programom za smanjenje težine uveli smo novu, novi kraći tip navoja na PET flašama (1881), što nam je omogućilo da se masa plastičnih čepova na tim flašama smanji do 15%.

Masa staklenih flaša za višestruku upotrebu za grupa ključnih kategorija smanjena je za 9%.

UPRAVLJANJE OTPADOM I RECIKLIRANJE

Naše kontinuirano zalaganje za zaštitu okoliša pokazuje činjenica da smo u razdoblju od 2015. do 2018. u prosjeku reciklirali otprilike 95% ukupnog proizvedenog otpada.

Tabela 17: Upravljanje otpadom u Coca-Coli HBC B-H

	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Nastali neopasni otpad (kg)	475.141	599.700	674.816	567.180	569.946
Nastao opasni otpad (kg)	0	44.000	15.675	3.786	522
Ukupni nastali otpad (kg)	475.141	643.700	690.491	570.966	570.468
Ukupni reciklirani neopasni otpad (kg)	394.992	528.450	637.016	467.940	533.424
Odloženi otpad (kg) *	32.150	26.250	24.300	24.300	24.300
Kompostirani otpad (kg)	48.000	45.000	13.500	74.940	12.222
Količina neopasnog otpada koji se reciklira ili prerađuje (kg)	442.992	573.450	650.516	542.880	545.646
Ukupni reciklirani opasni otpad (kg)	0	43.472	14.659	986	489
% količine recikliranog otpada (opasnog i neopasnog otpada)	93	96	96	95	96

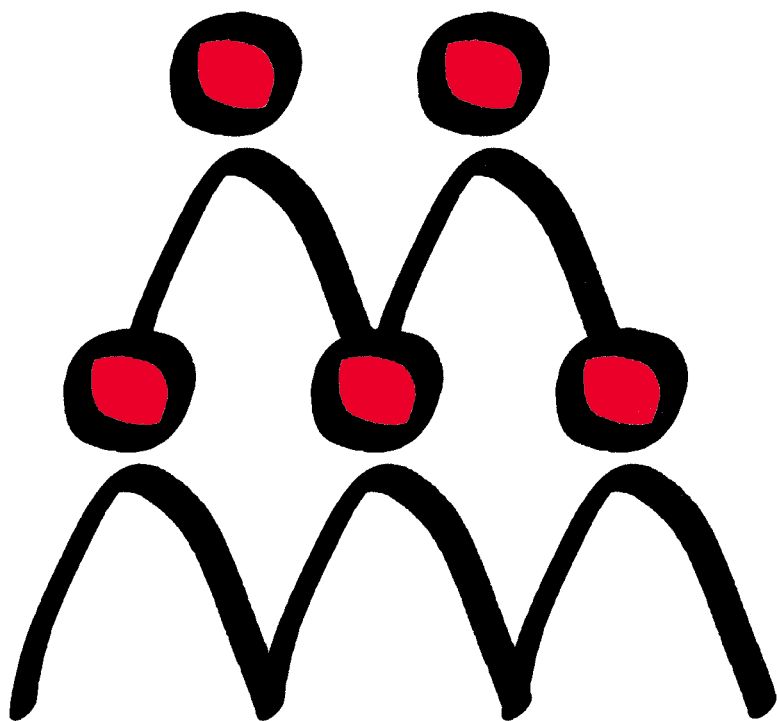
* Količine odloženog otpada dobivene su procjenom, dok su količine ostalog otpada dobivene vaganjem.

Važeći zakoni i propisi Bosne i Hercegovine predviđaju da se odlaganje otpada na deponijama naplaćuje po m² administrativnog kancelarijskog prostora, a ne količine otpada.

Napomena: Navedene količine i postoci recikliranog otpada promijenjeni su kao rezultat izmjene metoda izvještavanja i ukidanja propisa koji regulišu područje električnog i elektronskog upravljanja otpadom u Bosni i Hercegovini.

Zajednica

Kao ključni dio našeg strateškog pristupa posvećeni smo ulaganju u lokalnu zajednicu i poboljšanju kvaliteta života onih koji u njoj žive. Društvena odgovornost i načela održivog poslovanja nisu u potpunosti ostvarivi bez, kako mi volimo reći, „vraćanja zajednici“. Cilj nam je ponašati se odgovorno i uključiti sve dionike, uključujući lokalnu zajednicu, u programe održivog razvoja.

Naša ulaganja u zajednicu značajno su se povećala između 2016. i 2018. godine, gotovo za 40%, što ilustruje našu predanost zajednici.

Tabela 18: Coca-Cola HBC B-H ulaganja u zajednicu u izvještajnom razdoblju (sve brojke u EUR)

	2016.	2017.	2018.
Mladi	37.626,00	53.881,00	75.776,00
Otpad i voda	7.669,00	7.669,00	7.669,00
Dobrobit zajednice	16.719	9.433,33	0
Crveni krst	0	10.226,00	4.090,00
Ukupno	62.014,00	81.209,33	87.535,00

Sarađujemo s različitim dionicima na programima usmjerenim na poboljšanje kvaliteta života u lokalnim zajednicama, a glavni cilj nam je razvoj mladih.

Coca-Colina podrška mladima

Ključni aspekt naše društvene odgovornosti je ulaganje u razvoj mladih. Zajedno s našim partnerima želimo pridonijeti društvenom napretku i pomoći mladim nezaposlenim osobama da nauče kako da se bolje istaknu na tržištu rada. Kao odgovor na visoku razinu nezaposlenosti među mladima u mnogim zemljama u kojima djeluje Coca-Cola, uključujući Bosnu i Hercegovinu, koja je u 2016. godini imala stopu nezaposlenosti mladih 67,6%, pokrenute su brojne aktivnosti kojima se podržava zajednica, osnažuju mladi i doprinose smanjenju nezaposlenosti mladih. Coca-Colina podrška mladima obrazovni je program osmišljen kako bi mladim nezaposlenim ljudima, motivisanim za učenje, omogućio da postanu konkurentniji na tržištu rada. Kroz naše radionice mladim ljudima se pruža mogućnost stjecanja osnovnih životnih i poslovnih vještina potrebnih za zapošljavanje, poput izgradnje samopouzdanja i razvoja dugotrajnih profesionalnih i vršnjačkih mreža. Životne vještine uključuju komunikacijske vještine, umrežavanje, samorazvoj i samoprocjenu, primanje i davanje povratnih informacija, dok poslovne vještine uključuju finansijsku pismenost, poslovno planiranje, upravljanje projektima i prodajne i pregovaračke vještine. Program je namijenjen mladima između 18 i 30 godina, s naglaskom na one koji nisu u obrazovanju, zaposlenju ili obuci, kao i na ranjive mlade. Zaposlenici Coca-Cole HBC B-H dijele s učesnicima svoje priče o uspjehu i profesionalno iskustvo i pružaju im praktične savjete kako bi ih upoznali s najnovijim trendovima u poslovnom svijetu.

Nakon pokretanja projekta 2017. godine, u Sarajevu i Banjoj Luci održano je pet četverodnevni radionice kroz koje je Coca-Cola HBC B-H obučila ukupno 201 mladog polaznika. U 2018. godini cilj je bio obučiti ukupno 500 mladih u deset bosanskohercegovačkih gradova kroz trodnevne radionice. U partnerstvu sa studentskom organizacijom AIESEC, cilj je premašen, s ukupno 629 mladih koji su prošli obuku - 501 kroz redovne radionice i 128 kroz skraćene verzije za članove AIESEC-a, koji su bili jedan od naših partnera na projektu i ključni dionici projekta. Projekt se nastavio u 2019. godini, a cilj je bio osposobiti 1.300 mladih kroz modificirane dvodnevne radionice i konferencije ključnih partnera, nudeći mladima samo najbolje ocijenjene module i radionice iz prethodnih godina.

Coca-Colin program ljetne prakse – Coke Summership

Drugi projekt, razvijen radi poboljšanja zapošljivosti mladih, program je ljetne prakse Coke Summership, pokrenut 2016. godine. Coke Summership ljetni je program praksi u trajanju od šest sedmica koji obrazovanim, talentovanim i ambicioznim mladim ljudima nudi priliku da steknu prvo radno iskustvo i nauče poslovne vještine u visoko profesionalnom okruženju; usvajanje znanja kroz praksu i usavršavanje; te stjecanje vještina koje će im pomoći u njihovom daljnjem profesionalnom razvoju. Program je osmišljen kako bi studentima pružio praktično iskustvo, radeći tri dana u sedmici s mentorima na stvarnim projektima u sklopu Coca-Cole HBC B-H, a dva dana u sedmici provodeći na predavanjima koja održavaju viši rukovodioci i stručnjaci iz partnerskih organizacija, kao i na interaktivnim radionicama i posjetama. Upravljanje projektima, prezentacija, sposobnosti vođenja, poslovna komunikacija i upravljanje vremenom samo su neka od područja iz kojih polaznici Coca-Colinog programa ljetne prakse usavršavaju svoje vještine. Po završetku programa učesnici programa ulaze u bazu podataka potencijalnih zaposlenika Coca-Cole HBC B-H, pa je program ljetne prakse Coke Summership jedna od naših ključnih aktivnosti za akviziciju talentovanog kadra. Od gotovo 250 podnosioca zahtjeva u 2018. godini, 20 mladih dobilo je priliku da budu dio tima Coca-Cole HBC B-H putem Coke Summershipa. Kao rezultat programa za 2018. godinu, šest (30%) zaposleno je u drugim kompanijama, a dvoje (10%) u Coca-Coli HBC B-H.

DOBROBIT ZAJEDNICE

Olimpija Run Fest

Potvrđujući tako svoju titulu jednog od najljepših gradova za trčanje u ovom dijelu Evrope, Sarajevo je 2018. godine dobilo svoj prvi festival trčanja, „Olimpija Run Fest“. Organizator festivala je nevladina organizacija "Marathon" Sarajevo, a generalni sponzor je Coca-Cola HBC B-H Sarajevo i njen brend Olimpija, kao partneri Sarajevskog polumaratona od njegovog osnivanja i zato sada imaju privilegiju da budu generalni sponzor prvog i jedinog festivala trčanja u Bosni i Hercegovini. Tokom Olimpija Run Festa preko 10.000 rekreativnih trkača, uključujući nekoliko elitnih takmičara iz BiH, regije i ostatka svijeta, učestvovalo je na Olimpija Run Festu, a ovaj je događaj značajno pridonio poboljšanju imidža i grada i zemlje.

Giro di Sarajevo

U septembru 2018. godine zajedno s udruženjem Giro di Sarajevo, gradskom upravom Sarajeva i brojnim drugim partnerima, nastavili smo promovirati aktivan stil života podržavajući organizaciju devete rekreacijske biciklističke utrke Giro di Sarajevo. Ovaj tradicionalni događaj, koji se svake godine održava prve nedjelje u septembru, okupio je više od 2.000 ljubitelja biciklizma koji vožnjom najljepšim sarajevskim ulicama promoviraju upotrebu bicikla kao ekonomičnog prevoznog sredstva i zdravog načina kretanja, kao i toleranciju među učesnicima u saobraćaju. Ponosni smo što je u vožnji učestvovalo preko 30 naših zaposlenika i članova njihovih porodica. Svake godine Svjetski dan bez automobila obilježava se biciklističkom vožnjom, podižući svijest o važnosti zaštite okoliša.

Posjete punionici

Kroz program posjeta punionici imali smo priliku u više navrata organizovati stručno vođene posjete našoj punionici i predstaviti svoja postignuća na području održivosti našim dionicima. U 2018. godini organizovane su posjete za ukupno 64 posjetioca iz srednjih škola i univerziteta, kao i naših pripravnika iz programa *Coke Summership*.

Volontiranje

Kao kompanija, podržavamo učestvovanje naših zaposlenika u postojećim mogućnostima volontiranja i tokom radnog vremena. Najvažnija volonterska aktivnost bila je podrška provođenju programa Coca-Coline podrške mladima. Tokom 2018. godine ukupno je 36 radnika svoje vrijeme posvetilo volontiranju za program Coca-Coline podrške mladima, posvećujući 544 radnih sati mentorisanju učesnika tokom radionica.

Donacije i sponzorstva

Podržavamo organizaciju brojnih projekata i aktivnosti u zajednici usredotočenih na razvoj mladih. Cilj je pružiti podršku mladima u jačanju njihovih vještina rukovođenja i njihovim naporima da što prije pronađu posao nakon završetka školovanja. U 2018. godini u okviru programa donacija i spoznorstava, koji osigurava osvježavajuća pića za učesnike projekata, podržali smo brojne projekte u zajednici u kojima je ukupno učestvovalo preko 16.400 ljudi, od čega je 8.867 učestvovalo u projektima za razvoj mladih ili sportskim projektima.

PODRŠKA PROJEKTIMA U ZAJEDNICI

Sarajevo Film Festival

Kao društveno odgovorna kompanija, želimo podržati projekte od posebnog značaja za našu zajednicu. Izuzetno smo ponosni na dugogodišnje partnerstvo sa Sarajevo Film Festivalom, koji se u ovom razdoblju pozicionirao kao jedan od najvažnijih festivala u jugoistočnoj Evropi. Osim što ljubiteljima filmova pruža priliku da gledaju najnovije filmove međunarodnih i regionalnih produkcijskih kuća, festival kreativnim mladim ljudima u zemlji omogućuje povezivanje i druženje, kao i doprinos globalnoj filmskoj sceni. Tokom festivala u Sarajevu boravi preko 100.000 posjetilaca, gostiju i turista, što pruža značajan poticaj turističkom sektoru. Osim što podržavamo izvođačke umjetnosti, kroz ovo partnerstvo doprinosimo promociji Sarajeva i Bosne i Hercegovine kao važnih destinacija na svjetskoj filmskoj i kulturnoj mapi, te razvoju mladih ljudi, što su interesi koje Coca-Cola HBC B-H, kao kompanija koja posluje u Bosni i Hercegovini, prepoznaje kao vlastite.

Volimo praznike

Uveličavamo svečanu novogodišnju atmosferu i praznike koji se tradicionalno obilježavaju u Bosni i Hercegovini podržavajući događaje poput Coca-Cola Holiday Market Sarajevo, Zimzograd Banja Luka i Advent Mostar. Prema procjenama organizatora, ove manifestacije u 2018. godini posjetilo je gotovo 850.000 posjetioca.

Naše obaveze i ciljevi održivog poslovanja

Naš je cilj biti tržišni lider i osigurati najviši kvalitet proizvoda za naše potrošače, te također biti lider u održivim poslovnim praksama kako bismo osigurali prosperitetnu budućnost za naše zaposlenike i zajednice kojima služimo istovremeno umanjujući naše negativne utjecaje. Zbog toga su naši ciljevi održivog poslovanja za 2025. godinu usredotočeni na sljedećih šest ključnih područja: smanjenje emisija; korištenje vode i upravljanje vodom; inicijativa Svijet bez otpada; nabavka sastojaka; prehrana; naši ljudi i zajednice.

GDJE SMO I KAMO ŽELIMO IĆI

01. Smanjenje emisija

SMANJITI OMJER UGLJENDIOKSIDA U DIREKTNIM OPERACIJAMA ZA 30

U 2018. smanjili smo omjer emisije CO2 1 + 2 za 11%, a omjer emisije CO2 1 + 2 + 3 za 24% u odnosu na 2016. godinu.

50% NAŠIH FRIŽIDERA NA PRODAJNIM MJESTIMA BIT ĆE ENERGETSKI UČINKOVITO

- gotovo smo udvostručili broj rashladnih uređaja s EMD (elektronskim uređajima za upravljanje) u razdoblju od 2016. do 2018. godine, dok smo istovremeno smanjili broj rashladnih uređaja bez EMD-a i LED-a (vidi tabele 17 i 18),
- to znači da već u 2018. godini 54% naših frižidera ima EMD, a 53% LED.

50% UKUPNE ENERGIJE KORIŠTENE U NAŠIM POSTROJENJIMA BIT ĆE IZ OBNOVLJIVIH I ČISTIH IZVORA

100% UKUPNE ELEKTRIČNE ENERGIJE BIT ĆE IZ OBNOVLJIVIH I ČISTIH IZVORA

U Bosni i Hercegovini nacionalno zakonodavstvo ne predviđa kupovinu energije iz obnovljivih izvora uz prateće jamstvo (Potvrda o porijeklu). Od 2018. godine kompanija HEP Energija d.o.o. je dobavljač električne energije kompanije Coca-Cola HBC B-H, a prema njihovom izvještaju, 73% električne energije koju su nam isporučili u 2018. godini dolazi iz obnovljivih izvora.

02. Smanjenje upotrebe vode i upravljanje vodom

SMANJENJE POTROŠNJE VODE U POSTROJENJIMA SMJEŠTENIM U PODRUČJIMA RIZIKA ZA VODU ZA 20%

OSIGURANJE DOSTUPNOSTI VODE ZA SVE NAŠE ZAJEDNICE U PODRUČJIMA RIZIKA ZA VODU

Ovi ciljevi Grupe nisu primjenjivi u Bosni i Hercegovini, jer nije područje rizika za vodu. Ipak, stalno radimo na smanjenju potrošnje vode u našem pogonu u Sarajevu.

03. Svijet bez otpada

POMOĆ U PRIKUPLJANJU EKVIVALENTA 75% NAŠE PRIMARNE AMBALAŽE

Ekopak (neprofitna kompanija osnovana s ciljem preuzimanja odgovornosti za ispunjavanje zakonskih obaveza za recikliranje i ponovnu upotrebu ambalažnog otpada u ime proizvođača ambalaže - uključujući Coca-Colu HBC B-H) prikupila je 36% ukupne ambalaže koju su njeni klijenti 2018. godine plasirali na tržište u Federaciji Bosne i Hercegovine. Međutim, ta se brojka odnosi na svu ukupnu ambalažu, sekundarnu i tercijarnu, što znači da je postotak primarne ambalaže značajno niži od ciljanih 75%.

100% NAŠE POTROŠAČKE AMBALAŽE BIT ĆE MOGUĆE RECIKLIRATI

IZVOR 35% UKUPNOG PET-A KOJI KORISTIMO OD RECIKLIRANOG PET-A I / ILI PET-A IZ OBNOVLJIVIH MATERIJALA

Punionica Sarajevo nije započela s korištenjem recikliranog PET-a od 2018. godine. Međutim, imamo planove za količine u 2019. i narednim godinama i posvećeni smo postizanju cilja grupe do 2025. godine.

04. Izvori

NABAVLJANJE 100% KLJUČNIH POLJOPRIVREDNIH SASTOJAKA U SKLADU S ODRŽIVIM POLJOPRIVREDNIM NAČELIMA

U 2018. godini svi su naši dobavljači certificirani u skladu s održivim poljoprivrednim načelima.

05. Prehrana

SMANJENJE KALORIJA NA 100 ML GAZIRANIH BEZALKOHOLNIH PIĆA ZA 25%

U 2018. godini postigli smo smanjenje od 5,1% u odnosu na 2016. godinu.

06. Naši ljudi i zajednice

OBUKA MILION MLADIH LJUDI U SKLOPU PROGRAMA #YOUTHPOWERED

Nakon pokretanja projekta 2017. godine, u Sarajevu i Banjoj Luci održano je pet četverodnevnih radionica kroz koje je Coca-Cola HBC B-H obučila ukupno 201 mladih polaznika. U 2018. godini obuku je prošlo ukupno 629 mladih. Cilj za 2019. godinu je obučiti 1.300 mladih kroz modificirane dvodnevne radionice i konferencije ključnih partnera.

10% ZAPOSLENIH UČESTVOVAT ĆE U VOLONTERSKIM INICIJATIVAMA

Tokom 2018. godine u našem programu Coca-Coline podrške mladima volontiralo je ukupno 36 radnika, koji su uložili ukupno 544 sati rada u mentorisanje naših mladih. To znači gotovo 13% naših zaposlenika na kraju 2018. godine, što znači da smo već premašili ovaj cilj održivosti Grupe.

Cilj nulta stopa smrtno stradalih i smanjenje (izgubljenog vremena) stope nesreća za 50%

Naš prioritet je zdravlje i dobrobit naših ljudi i posvećeni smo svom sloganu 'Sigurnost na prvom mjestu'.

Između 2016. i 2018. godine nismo imali nijedan smrtni slučaj.

U 2016. godini nije bila nijedna nesreća, u 2017. godini izgubljeno vrijeme zbog nesreća iznosilo je 252 dana, što je u 2018. godini smanjeno na samo 24 dana.

50% RUKOVODEĆIH POZICIJA ZAUZET ĆE ŽENE

U 2018. godini imali smo četiri žene i 13 muškaraca na rukovodećim pozicijama, zbog čega smo trenutno na 24%. Zalažemo se za poboljšanje tih podataka i ispunjavanje obaveza Grupe do 2025. godine

10% UČESNIKA U ZAJEDNICI PRIDRUŽIT ĆE SE RAZVOJNIM PROGRAMIMA ZA MLADE RUKOVODIOCE

UČEŠĆE U 20 PARTNERSTAVA ZERO WASTE

Što se tiče ova dva cilja, tek smo se počeli angažovati i raditi na ostvarenju naših ambicioznih ciljeva i uzbuđeno ćemo pratiti naš budući napredak.

Impresum

Izveštaj o održivosti 2018.
Coca-Cola HBC B-H Sarajevo

Autori izvještaja

dr. sc. Paul Stubbs

Vedran Recher

(Ekonomski institut, Trg J. F. Kennedyja 7,
Zagreb, Hrvatska)

Voditeljica projekta i urednica

Boška Trbojević

(Coca-Cola HBC Hrvatska)

Saradnice

Jelena Slavujević, Tihana Tea Mušica

(Coca-Cola HBC Hrvatska)

Lektura izvještaja

Maja Brkić

Fotografije

Vanja Lisac

Dizajn izvještaja

Šesnić&Turković, Zagreb

septembar 2019.

